

ЗМІСТ

Безоплатна правова допомога: розвиток системи і контекст

- [ ] Безоплатна правова допомога: результати, виклики, свіжі ідеї
- [ ] *«Коли міфи заважають зосередитись»* – директор Координаційного центру з надання правової допомоги Андрій Вишневський ексклюзивно для «Українська правда. Життя»
- [ ] *«Бачити несправедливість і мовчати – означає самому брати участь в ній»* – керівник Харківського відокремленого підрозділу ВГО «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу», адвокат Марина Старовойтова
- [ ] 7-ий конкурс з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги: триває прийом документів на участь у конкурсі
- [ ] Система БПД у цифрах (основні статистичні показники роботи системи у січні 2015 року)
- [ ] Оплата за надані послуги та відшкодування витрат адвокатам системи у січні – лютому 2015 року

Факти та події

- [ ] *«Існування системи БПД – саме по собі цінність»* – як пройшли сесії зі стратегічного планування для колективу Координаційного центру та директорів регіональних центрів БВПД
- [ ] Відкриття першого в Україні інформаційно-ресурсного центру з надання правової допомоги у районному суді
- [ ] БПД на Донеччині та Луганщині в умовах АТО: січень 2015 року
- [ ] Розпочато роботу над розробкою пілотного курсу дистанційного навчання «Вступ до системи безоплатної правової допомоги»
- [ ] Безоплатна правова допомога у Бюлетені Міністерства юстиції України
- [ ] Новини та сервіси порталу «Правовий простір»

Приклади успішного захисту

- [ ] Виправдувальні вироки у кримінальних провадженнях
- [ ] Зміна кваліфікації дій підозрюваного/обвинуваченого на таку, що передбачає менш тяжкий злочин або більш м'яке покарання/зменшення об'єму обвинувачення
- [ ] Зміна/скасування/залишення в силі судових рішень на користь клієнтів судами апеляційної та касаційної інстанцій
- [ ] Позитивна практика у галузі застосування заходів забезпечення кримінального провадження
- [ ] Звільнення від покарання/відбування покарання/кримінальної відповідальності
- [ ] Закриття кримінального провадження

Кращі практики адвокатської діяльності та менеджменту

- [ ] Адвокатська практика надання БВПД
- [ ] Корисні практики в роботі регіональних центрів БВПД
- [ ] Європейська практика правового захисту

Безоплатна правова допомога в Україні: розвиток системи і контекст

[ ] Безоплатна правова допомога: результати, виклики, свіжі ідеї

Правове підґрунтя системи безоплатної правової допомоги України

- ✓ Конституція України (ст. 59);
- ✓ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ст. 6, п.3 с);
- ✓ Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи від 05.10.2005 № 1466 (2005) «Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною» (п.13.13);
- ✓ Концепція формування системи безоплатної правової допомоги в Україні, схвалена Указом Президента України від 09.06.2006 р. № 509;
- ✓ Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI «Про безоплатну правову допомогу»;
- ✓ Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (ст. 25);
- ✓ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI (ст. 49, 52, 53);
- ✓ Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII «Про прокуратуру».

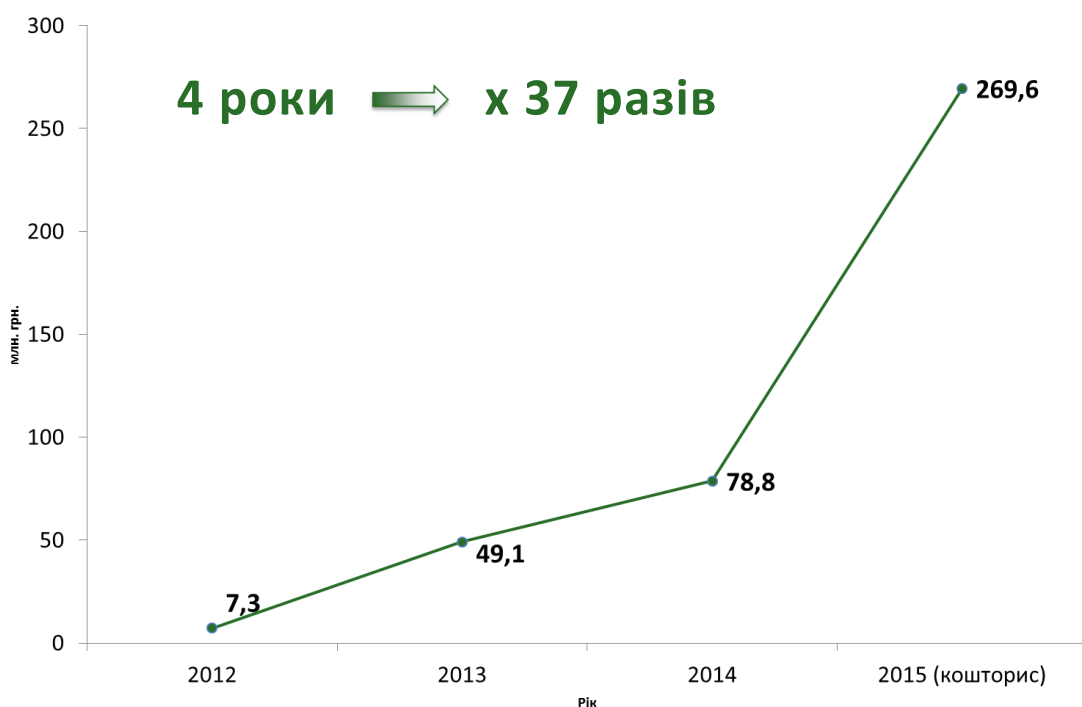
Політичний контекст

- ✓ *«Буде забезпечений інституційний розвиток системи надання правової допомоги у кримінальному, цивільному і адміністративному судочинстві, посилення правової обізнаності населення».* [Коаліційна угода між фракціями Парламенту VII скликання – Блоку Петра Порошенка, ВО «Батьківщина», «Народний фронт», Радикальної партії Олега Ляшка та об'єднання «Самопоміч», п.7.5, розділ «Судова реформа»]
- ✓ *Подальший розвиток системи безоплатної правової допомоги розглядається як невід'ємна складова судової реформи у Стратегії реформування судоустрою та судочинства, інших суміжних правових інститутів, яка попередньо схвалена Радою з питань судової реформи 18 листопада 2014 року і презентована Адміністрацією Президента України міжнародним донорам 3 грудня 2014 року*
- ✓ *«Обопільні зусилля будуть додатково спрямовані на підвищення якості правової допомоги та підтримку реалізації нового Закону України "Про прокуратуру" та Закону України "Про безоплатну правову допомогу"»* [План дій Ради Європи для України на 2015-2017 роки, схвалений 21 січня 2015 року Комітетом міністрів Ради Європи]
- ✓ *Оцінка заходів, необхідних для встановлення миру Сході України, в тому числі щодо надання правової допомоги населенню, зокрема, внутрішньо переміщеним особам* [Проект звіту оцінювання шляхів відновлення та розбудови миру в Східній Україні, що готується ЄС, ООН та Світовим банком під керівництвом та за участі Уряду України]

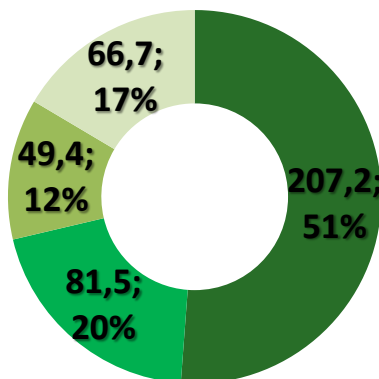
Розвиток системи БПД: 4 кроки

1		Створення нової інституції (2012)	
2		Забезпечення доступу до БПД у кримінальному процесі (2013)	
3		Забезпечення якості БПД у кримінальному процесі (2014)	
4		Забезпечення доступу до БПД у цивільному та адміністративному процесі – представництво інтересів громадян (2015)	...

Бюджет БПД: 2012 – 2015 рр. (млн. грн)

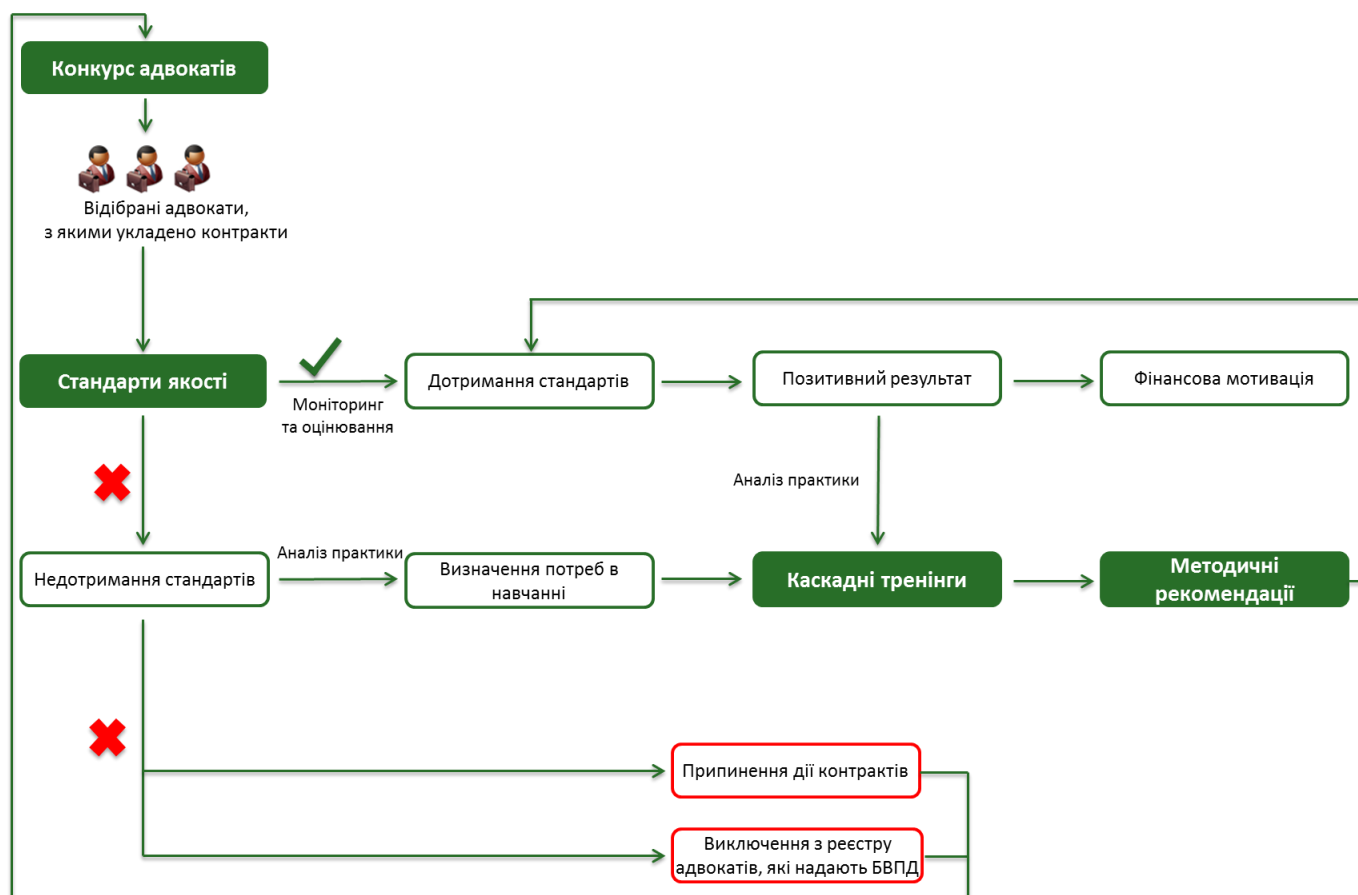

Бюджет БПД: 2012 – 2015 рр. за видами витрат (млн.грн)

- Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів
- Фонд оплати праці
- Інші поточні видатки
- Видатки розвитку

Управління якістю у системі БПД

Стандарти якості БПД у кримінальному процесі

Стандарти – це комплекс основних характеристик **моделі гарантованого державою захисту**, передбачених міжнародними правовими актами, законодавством України, у межах яких, та з **урахуванням узгодженої правової позиції сторони захисту** захисник є **незалежним** в обранні **стратегії і тактики** захисту у кримінальному провадженні для здійснення активного та розумного захисту прав, свобод та законних **інтересів клієнта** всіма не забороненими законом засобами.

Мета розроблення і впровадження:

- своєчасне та якісне надання в необхідному обсязі БВПД у кримінальному процесі;
- забезпечення ефективного використання коштів Державного бюджету, виділених на оплату послуг адвокатів з надання БВПД;
- методична підтримка та підвищення професійного рівня адвокатів, які надають правову допомогу у кримінальному процесі

Одне з джерел стандартів – практика ЄСПЛ

Моніторинг якості БПД – менеджери з якості:

1. Анкетування адвоката
2. Вибіркові звірки даних анкет з фактичними даними
3. Спостереження в судовому засіданні
4. Інтерв'ювання клієнтів

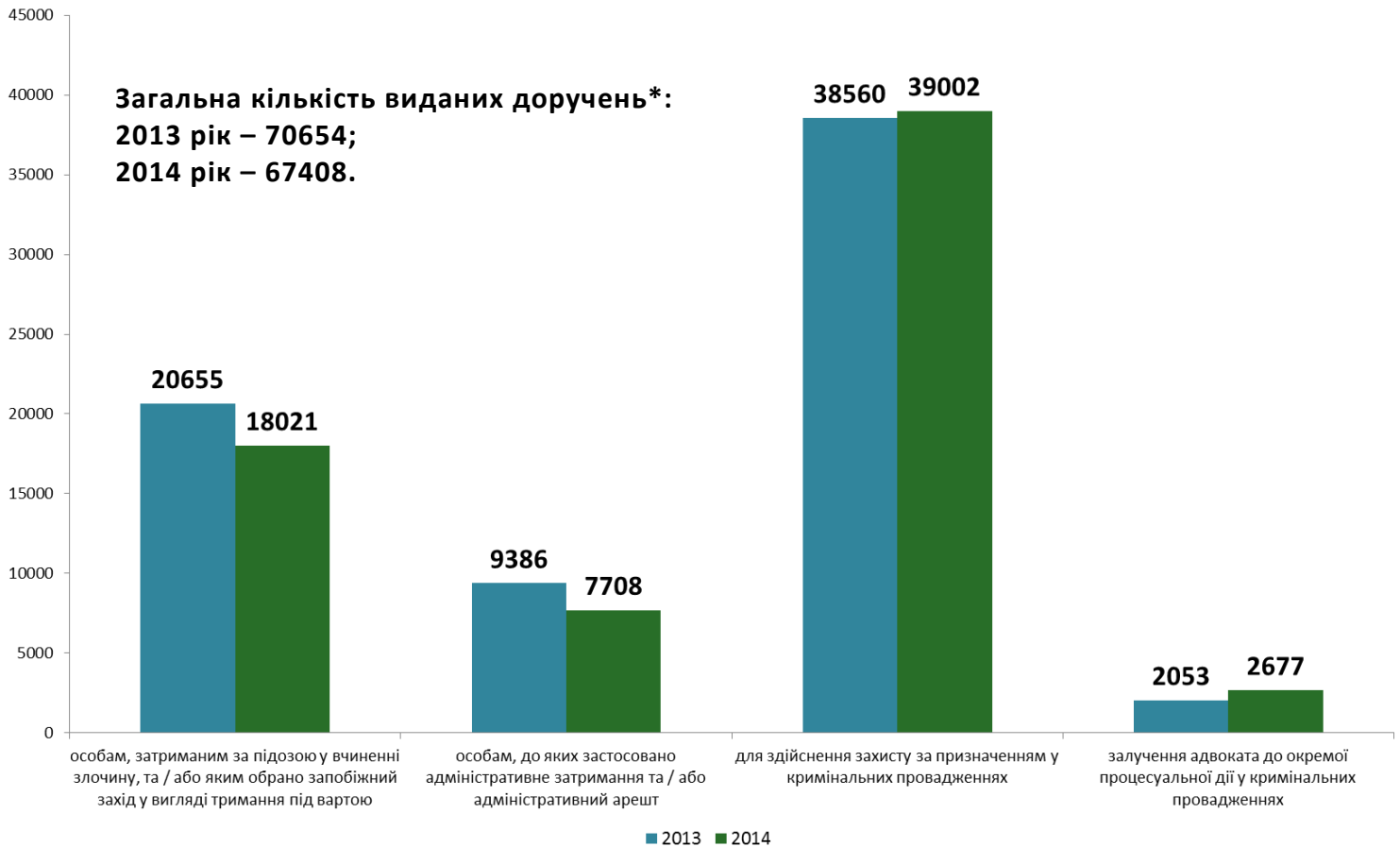
Конкурси з відбору адвокатів до БПД

Конкурси адвокатів	1-й	2-й	3-й	4-й	5-й	6-й	7-й
Дата проведення	IV-V.2012	X-XI.2012	II-III.2013	IX-X.2013	III-IV.2014	X-XI.2014	II-IV.2015
Кількість поданих заяв	1190	1770	490	711	353	463	26 (на 24.02.2015)
Кількість відібраних адвокатів	950	1594	434	603	308	323	-
Середній прохідний бал (максимум – 5)	-	3	3,5	3,6	3,6	3,7	3,7

4209 адвокатів у реєстрі

Кількість виданих доручень для надання БВПД у 2013 – 2014 рр.

* без врахування даних по АРК та м. Севастополь.

З урахуванням цих даних кількість виданих центрами доручень становить: у 2013 році - 76878, у 2014 році - 68837.

Показники результативності захисту адвокатами системи БПД у 2014 році

140 виправдувальних вироків

3499 вироків, в яких судом застосовано призначення покарання нижче нижчої межі, передбаченої санкцією статті, або більш м'яке, ніж передбачено законом

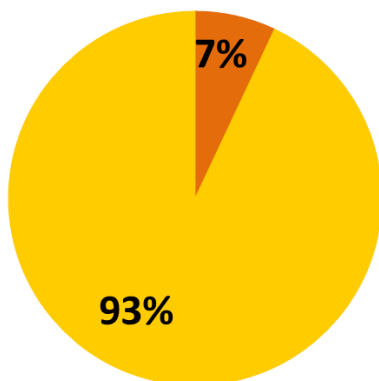
760 випадків зменшення правової кваліфікації кримінального правопорушення або обсягу обвинувачення

1140 осіб, щодо яких кримінальне провадження було закрито

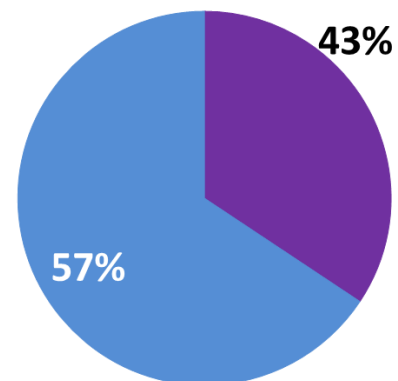
270 випадків зміни запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на більш м'який внаслідок розгляду апеляційної скарги адвоката

Ефективність захисту адвокатами системи БПД

Адвокати, які мають контракти з центрами БВПД,
до загальної кількості адвокатів (2014 р.)

Виправдувальні вирокі у справах адвокатів БПД
до загальної кількості виправдувальних вироків (2014 р.)

ВИКЛИКИ системи БПД

(1) Неупередженість vs політичний вплив

Захист затриманих активістів Майдану

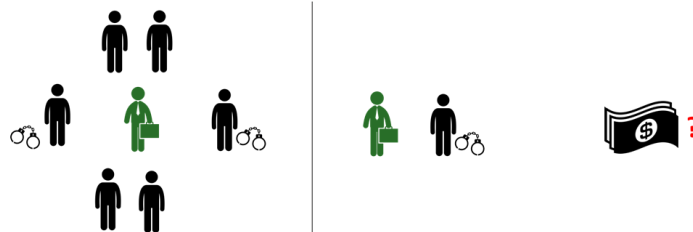
Захист осіб, що підозрюються у вчиненні злочинів, пов'язаних із сепаратистською та терористичною діяльністю

Захист військовослужбовців бійців 51-ої окремої механізованої бригади ЗСУ, командира п'ятого батальйону територіальної оборони «Прикарпаття» Віталія Комара та інших військовослужбовців

(2) Добросовісність vs корупція

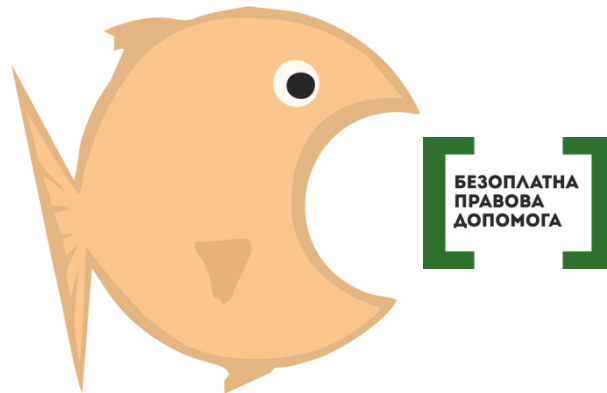
Ризики на рівні взаємодії **АДВОКАТ – СЛІДЧИЙ**
(«кишенькові адвокати»)

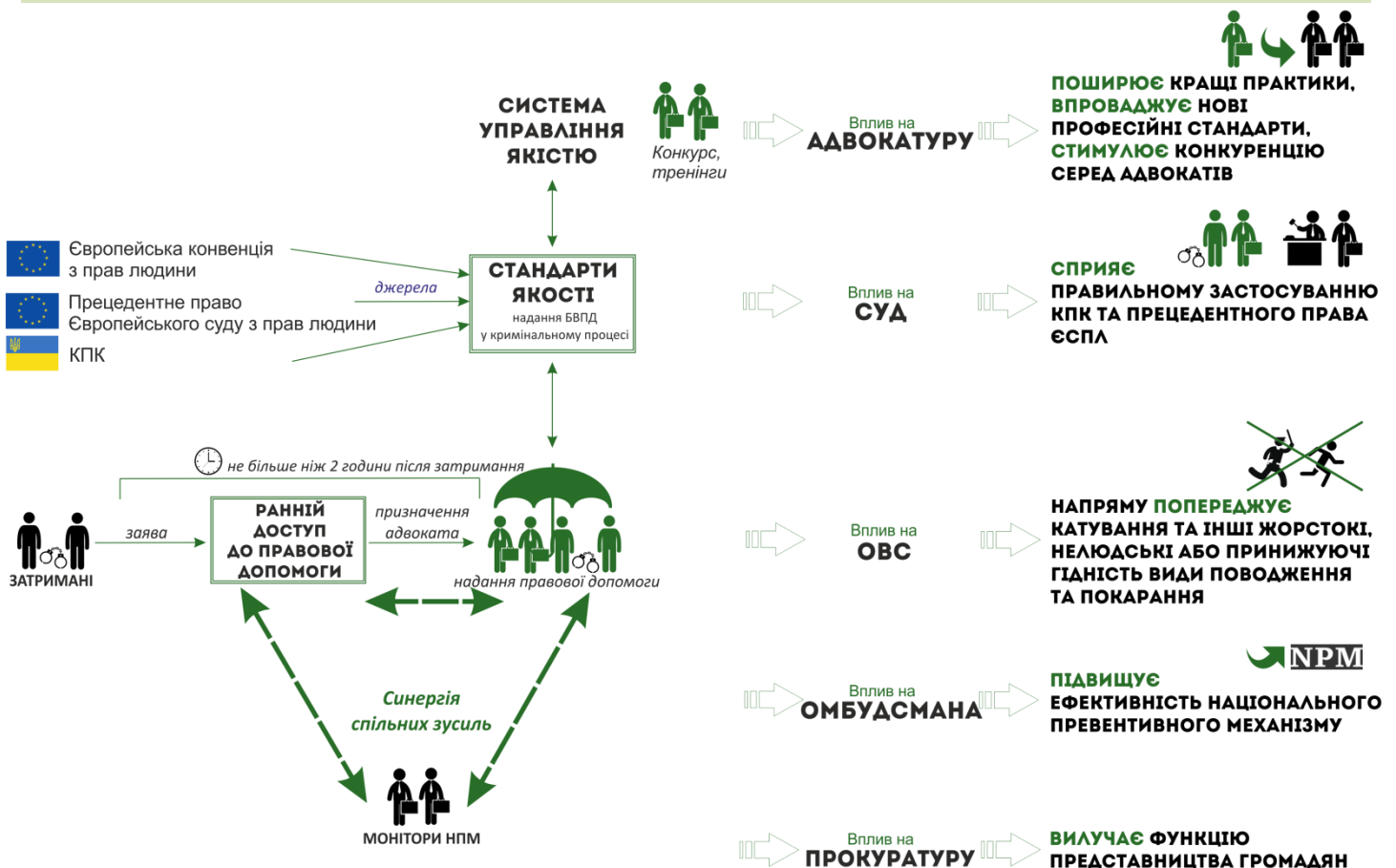
Ризики на рівні взаємодії **АДВОКАТ – ЦЕНТР**
(непропорційний розподіл справ)

(3) Незалежність vs асиміляція

Ризик «рейдерського захоплення», поглинання та асиміляції незалежної і прогресивної системи БПД реакційними силами в Національній асоціації адвокатів України з метою збереження status quo адвоката як ключової ланки корупційних механізмів судової системи

Вплив системи БПД у широкому контексті реформування системи кримінальної юстиції

БПД: наступні кроки

- 🕒 Утворення [100 нових місцевих \(міжрайонних\) центрів](#) з надання безоплатної вторинної правової допомоги
- 🕒 **Редизайн** усієї системи БПД за моделлю:
  - ✓ перший рівень (*front office*) – місцеві центри;
  - ✓ другий рівень (*back office*) – регіональні центри;
  - ✓ третій рівень (*coordination office*) – Координаційний центр з надання правової допомоги
- 🕒 **Активне впровадження ІТ** з метою оптимізації витрат на адміністрування системи, підвищення її прозорості, запобігання корупції
- 🕒 **Незалежна експертна оцінка системи БПД** на відповідність стандартам Ради Європи та практиці ЄСПЛ (*Резолюція ПАРЄ від 05.10.2005 № 1466 (2005) «[Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною](#)»*)
- 🕒 Підготовка та прийняття **змін до Закону України «[Про безоплатну правову допомогу](#)»** з метою розширення доступу до БПД, підвищення її якості та приведення у відповідність до стандартів Ради Європи та практики ЄСПЛ

NB! Презентація «*Безоплатна правова допомога: результати, виклики, свіжі ідеї*» доступна для використання усім, кому це може бути корисна на сайті Координаційного центру у розділі «**Прес-центр**» за [цим](#) посиланням. У розділі «**Прес-центр**» завжди доступні для ознайомлення та завантаження й інші матеріали з різних питань становлення системи безоплатної правової допомоги.

[ ] «Коли міфи заважають зосередитись»

[директор Координаційного центру з надання правової допомоги Андрій Вишневський ексклюзивно для [«Українська правда. Життя»](#)]

19.02.2015

Адвокатура України, зовсім недавно отримавши омріяну незалежність від держави, сьогодні переживає непростий час свого відновлення як сучасного публічно-правового інституту європейського зразка. Не так швидко, як всім нам хотілося б, інституціонально розвиваються органи адвокатського самоврядування, усе ще не знайдено консенсусу або хоча б компромісу щодо засадничих, концептуальних питань організації адвокатури.

Про це, зокрема, свідчить наявність уже двох зареєстрованих у парламенті законопроектів з діаметрально протилежними пропозиціями стосовно низки принципів питань адвокатури та адвокатської діяльності, а також, як мінімум, ще чотирьох законопроектів, підготовлених зацікавленими суб'єктами. Причому хвилі політичної дискусії часом піднімаються вище ватерлінії, коли, приміром, ведеться обговорення доцільності існування Національної асоціації адвокатів України як такої.

Директор Координаційного центру з надання правової допомоги Андрій Вишневський

Також очевидною ознакою «збурення середовища» є близько десятка позовів адвокатів у зв'язку з бездіяльністю Національної асоціації адвокатів України та веденням Єдиного реєстру адвокатів України, близько 30 оскаржень рішень чи дій, пов'язаних з організацією всіх трьох з'їздів адвокатів України, близько 20 оскаржень рішень Ради адвокатів України.

Навряд чи варто включати до порядку денного цієї дискусії питання, пов'язані з організацією надання безоплатної правової допомоги, ефективність якої вже на етапі становлення визнана клієнтами, адвокатами, правозахисними інститутами, міжнародними партнерами та контролюючими органами.

Є підстави погодитися з Головою НААУ, головою РАУ Лідією Ізовітовою, яка нещодавно, 12 грудня 2014 року, заявила: «Як би мої колеги-адвокати не наполягали на тому, що ця система (безоплатної правової допомоги) повинна працювати в системі НААУ, а не Міністерства юстиції, думаю, довгий час це будуть тільки наші мрії. Адже забезпечити саму систему організаційно ми поки що неспроможні».

Корінь проблеми може бути в тому, що всіх нас обтяжує важка спадщина радянської адвокатури, карального правосуддя, тотального контролю держави над життям людини й усіма сферами суспільного життя, в тому числі адвокатської діяльності. І ця спадщина наполегливо тягне нас у

минуле. Час вибиратися з цієї темряви, позбавляючись від фобій і міфів. Пропоную свою спробу розвінчання дюжини своєрідних міфів щодо заявленої теми.

Міф 1-й. «Робота адвокатів, які надають правову допомогу, ніким не оплачується, їх залучають до справ примусово»

Розвінчання міфу

По-перше, участь адвоката у наданні безоплатної правової допомоги щоразу є його/її добровільним вибором.

По-друге, робота адвокатів оплачується державою.

По-третє, вартість справи залежить від її складності, активності адвоката, досягнутого результату і може коливатися від кількох сотень до кількох десятків тисяч гривень.

Міф 2-й. «Безоплатна правова допомога є неякісною»

Розвінчання міфу:

По-перше, у системі безоплатної правової допомоги вперше в Україні запроваджено стандарти якості надання правової допомоги, розроблені адвокатами та схвалені Радою адвокатів України.

По-друге, у системі безоплатної правової допомоги здійснюється регулярний моніторинг дотримання адвокатами стандартів якості, виходячи з принципів незалежності адвокатської діяльності, конфіденційності та збереження адвокатської таємниці.

По-третє, всі адвокати, які надають безоплатну правову допомогу, підвищують свою кваліфікацію за єдиною програмою не менше 30 годин на рік, що втричі перевищує вимоги Ради адвокатів України.

По-четверте, з адвокатами, які не дотримуються стандартів якості, не підвищують кваліфікацію, мають дисциплінарні стягнення, центри безоплатної правової допомоги припиняють співпрацю.

Міф 3-й. «Адвокати системи безоплатної правової допомоги – то «міліцейські» адвокати»

Розвінчання міфу:

По-перше, явище «міліцейських» адвокатів є наслідком відсутності незалежної системи безоплатної правової допомоги і фактичного примусового – через колегії адвокатів – або «приватно-договірного» – корупційного – призначення адвокатів безпосередньо слідчими протягом більше, ніж 50 років дії Кримінально-процесуального кодексу 1960 року.

По-друге, система безоплатної правової допомоги послідовно виявляє і викорінює адвокатів-перевертнів зі своїх лав.

По-третє, успіх у боротьбі з «міліцейськими» адвокатами, насамперед, залежить від рівня захисту етичних цінностей адвокатської професії з боку Національної асоціації адвокатів України та органів адвокатського самоврядування.

Міф 4-й. «Держава організовує та контролює роботу адвокатів, тому захисники від системи безоплатної правової допомоги не є незалежними»

Розвінчання міфу:

По-перше, всі адвокати України мають однакові права та обов'язки, незалежно від того, хто є їхніми клієнтами. Не існує «безоплатних» і «платних» адвокатів.

По-друге, центри безоплатної правової допомоги не мають доступу до адвокатського досює та адвокатської таємниці, а також не мають жодних контрольних повноважень по відношенню до адвокатів.

По-третє, центри безоплатної правової допомоги не організовують роботу адвокатів, а виконують стосовно них допоміжну функцію «бек-офісу».

По-четверте, центри безоплатної правової допомоги не мають права оцінювати якість безоплатної правової допомоги – це прерогатива адвокатури, а точніше спеціальних комісій, створених радами адвокатів регіонів.

Міф 5-й. «Надання безоплатної правової допомоги порушує право на вільний вибір захисника»

Розвінчання міфу:

По-перше, надання безоплатної правової допомоги за зверненням суб'єктів права на неї в центри безоплатної правової допомоги передбачає можливість вільного вибору адвоката.

По-друге, Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод чітко розділяє два різних права обвинуваченого: «захищати себе ... використовуючи правову допомогу захисника, обраного на власний розсуд, або – якщо він не має достатніх коштів для оплати правової допомоги захисника – одержувати таку допомогу безоплатно». Тобто, призначення захисника у кримінальному провадженні не передбачає його вільного вибору.

Міф 6-й. «Система безоплатної правової допомоги сприяє корупції»

Розвінчання міфу:

По-перше, система безоплатної правової допомоги розриває традиційний для пострадянської системи кримінальної юстиції корупційний зв'язок між захисниками за призначенням і слідчими.

По-друге, в умовах, коли адвокат сьогодні, на жаль, має репутацію ключової корупційної ланки у судовій системі, саме адвокати, які надають безоплатну правову допомогу, котрі а ргіогі не мають можливості запропонувати хабар суддям, таким чином безпосередньо запобігають корупції в судах.

По-третє, система безоплатної правової допомоги є безпрецедентно прозорою державною установою: в Інтернеті оприлюднюється з оновленням щопонеділка до 18:00 інформація про розподіл усіх справ та виплату коштів кожному адвокату; крім того оприлюднюється інформація про всі інші державні закупівлі у системі.

По-четверте, ще з 2013 року, в чому можна переконатися якраз за матеріалами із рубрики «Державні закупівлі» на сайті www.legalaid.gov.ua, в планах Координаційного центру з надання правової допомоги максимально виключити людський фактор у розподілі справ між адвокатами шляхом автоматизації цього процесу. При цьому слід взяти до уваги, що автоматизувати розподіл справ за аналогією, як це відбувається у судах, не вдасться, адже адвокати самі визначають і постійно змінюють частку свого часу, яку вони готові виділити для виконання доручень центру, і територію, на якій вони згодні надавати безоплатну правову допомогу, і завжди можуть відмовитися від отримання доручення.

По-п'яте, за підсумками пілотного проекту управлінської підзвітності та управління ризиками, що спільно реалізовувався Державною фінансовою інспекцією України та Міністерством фінансів Нідерландів у листопаді – грудні 2014 року, Міністерству юстиції рекомендовано поширити досвід щодо діяльності з управління ризиками у системі безоплатної правової допомоги на всю систему органів Мін'юсту, а іншим центральним органам виконавчої влади – у їх діяльності, що свідчить й про визнання міжнародними експертами та Держфінінспекцією України ефективності системи управління наданням безоплатної правової допомоги.

Міф 7-й. «Безоплатна правова допомога відбирає клієнтів у «платних» адвокатів»

Розвінчання міфу:

По-перше, чи може будь-хто «відібрати» клієнта у доброго адвоката, яким задоволений клієнт, в принципі? Наявність клієнтів, насамперед, залежить від якості роботи адвоката і його ділової репутації.

По-друге, отримувачами безоплатної правової допомоги є особи, чий середньомісячний сукупний сімейний дохід не перевищує двох прожиткових мінімумів, тобто 2352 грн., ветерани війни, діти, позбавлені батьківського піклування та інші соціально незахищені категорії, які не мають можливості самостійно винайняти адвоката, і відповідно ніколи не були клієнтами «платних» адвокатів.

По-третє, насправді, система безоплатної правової допомоги не позбавляє справжніх адвокатів клієнтів, а позбавляє можливості отримання неправомірної вигоди багатьох учасників кримінального процесу, у тому числі адвокатів, прокурорів, слідчих, суддів.

По-четверте, система безоплатної правової допомоги дає шанс на справедливе правосуддя для кожного, незалежно від матеріального стану, і не дозволяє недоброчесним адвокатам «продавати» права неплатоспроможних клієнтів на користь інтересів заможних, як це було при «примусово-договірній» моделі залучення захисника за призначенням зразка 1960 року.

Міф 8-й. «Оскільки всі адвокати вже одного разу склали кваліфікаційний іспит, конкурс з відбору адвокатів для надання безоплатної правової допомоги не потрібен»**Розвінчання міфу:**

По-перше, не можна порівнювати процедуру доступу до професії, якою є кваліфікаційний іспит адвоката, і процедуру відбору надавачів послуг, якою є конкурс з відбору адвокатів для надання безоплатної правової допомоги. Останній є, по суті, формою конкурсних торгів, які проводяться при здійсненні закупівель за державні кошти. Ніхто не ставить під сумнів доцільність проведення конкурсів з відбору адвокатів для їх найму адвокатськими об'єднаннями або, скажімо, банками.

По-друге, конкурс є одним з ключових елементів системи управління якістю безоплатної правової допомоги, поряд з моніторингом дотримання адвокатами стандартів якості і регулярним підвищенням кваліфікації. Саме конкурс забезпечує регулярне поповнення резервного пулу адвокатів, які мають право надавати правову допомогу, і стимулювання конкуренції, що є ключовим фактором якості безоплатної правової допомоги.

По-третє, як показала практика, наявність у юриста свідоцтва на право заняття адвокатською діяльністю, на жаль, не гарантує його професійної спроможності. Так, за підсумками останнього конкурсу, який проходив наприкінці минулого року, в деяких регіонах, наприклад, у Житомирській та Черкаській областях, конкурс не пройшов жоден із адвокатів, які подали документи для участі в ньому. У Чернівецькій області та м. Києві за підсумками анонімного тестування конкурс пройшли тільки чверть адвокатів, в Одеській області – трохи більше половини. Це при тому, що адвокатам пропонувалося виконати тестове завдання максимум рівня 4-го курсу юрфаку.

Міф 9-й. «Доцільно, щоб центри безоплатної правової допомоги очолювали адвокати»**Розвінчання міфу:**

По-перше, вимоги до кандидата на будь-яку посаду, і в приватному, і в державному секторі, визначаються не статусом, а функціями, які на цій посаді повинні здійснюватися, і необхідним для цього набору знань, умінь і навичок. «Адвокат» – це, насамперед статус, який відрізняє його власника від інших юристів. Якими вміннями та навичками повинен у першу чергу володіти директор регіонального центру безоплатної правової допомоги? Управління персоналом (в підпорядкуванні сумарно знаходиться не менше 50 співробітників), управління у сфері фінансів та бюджету (центр є розпорядником бюджетних коштів у середньому в обсязі 5 – 7 млн. грн. на рік), управління інформацією (організація цілодобового обміну інформацією між десятками і сотнями різних суб'єктів), управління якістю послуг (головне завдання). Чи може такими якостями володіти адвокат? Так, звичайно, якщо він має відповідну освіту і/або досвід керівництва організаціями.

По-друге, адвокат, який бере участь в адвокатському об'єднанні, працюючи при цьому на посаді директора центру з надання безоплатної правової допомоги, автоматично опиняється в ситуації конфлікту інтересів, адже інші адвокати його об'єднання можуть отримати контракт з очолюваним ним же центром.

По-третє, практика показала, що, працюючи на посаді керівника бюджетної установи, у адвокатів немає часу на те, щоб паралельно займатися адвокатською діяльністю, і вони змушені або її фактично припиняти, або шукати компроміс між службою і адвокатською практикою, що зазвичай шкодить обом справам.

По-четверте, якби обов'язковою кваліфікаційною вимогою до кандидатів на посаду директора центру правової допомоги була наявність у них права займатися адвокатською діяльністю, це дало б потенційну можливість кваліфікаційно-дисциплінарним комісіям адвокатури, які уповноважені позбавляти адвокатів такого права в дисциплінарному порядку, фактично впливати на виконання державою її функції. А це неприйнятно і прямо суперечило б закону.

Міф 10-й. «За надання безоплатної правової допомоги повинна відповідати адвокатура, а не держава»

Розвінчання:

По-перше, згідно з міжнародним законодавством обов'язок захисту конституційних прав є обов'язком держави, і тільки її. Так, відповідно до [Принципів та керівних настанов щодо доступу до правової допомоги у системі кримінального правосуддя](#), прийнятих 20 грудня 2012 року Генеральною Асамблеєю ООН, саме «держави повинні розглядати надання правової допомоги як свій обов'язок і відповідальність».

По-друге, Резолюція 1466 (2005) Парламентської Асамблеї Ради Європи «[Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною](#)» 5 жовтня 2005 року чітко розділяє два різні зобов'язання України: «13.3. утворити професійну асоціацію адвокатів ... відповідно до принципів Ради Європи і практики Європейського Суду з прав людини; 13.13. покращити доступ до правосуддя шляхом запровадження системи безоплатної правової допомоги у відповідності до стандартів Ради Європи та практики Європейського Суду з прав людини».

По-третє, Закон України «[Про безоплатну правову допомогу](#)», виходячи з принципів Ради Європи і практики Європейського Суду з прав людини, визначає безоплатну правову допомогу саме як державну гарантію, відповідальність за яку, очевидно, не може бути покладена на недержавний інститут, що ним відповідно до Закону України «[Про адвокатуру і адвокатську діяльність](#)» є адвокатура.

По-четверте, протягом понад як півстоліття залучення захисника за призначенням здійснювалося за радянською моделлю через колеги адвокатів, що призвело до втрати довіри та деградації інституту захисту за призначенням, виродження його у поняття «міліцейських» адвокатів, репутаційні наслідки чого новостворена система безоплатної правової допомоги відчуває ще й досі.

По-п'яте, не можна протиставляти адвокатуру та безоплатну правову допомогу, адже адвокатура – самостійний незалежний громадський інститут, а безоплатна правова допомога – державна гарантія, що є одним з механізмів реалізації фундаментального права на справедливий суд. При цьому держава звертається до адвокатури як замовник, купуючи у неї послугу в інтересах своїх громадян, які

не в змозі купити її самостійно. Очевидно, що замовник і постачальник послуг не можуть бути в одній особі.

Міф 11-й. «Система безоплатної правової допомоги призводить до створення «державної адвокатури»

Розв'інчання:

По-перше, в Україні діє одна з випробуваних і широко використовуваних в Європі модель залучення державою «приватних» адвокатів (на противагу моделі державних захисників, що притаманна англосаксонським системам) на основі цивільно-правового договору, і адвокат і держава в особі центру безоплатної правової допомоги у якому є рівними сторонами.

По-друге, держава не має відношення до питань доступу до професії, професійної етики та дисциплінарної відповідальності адвокатів, не має права втручатися у їх професійну діяльність.

По-третє, жоден з адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу за дорученням центру, не є штатним працівником цього центру і не має обмежень на паралельне зайняття приватною практикою.

Міф 12-й. «Управління безоплатною правовою допомогою могли б здійснювати ради адвокатів регіонів»

Розв'інчання:

По-перше, це неприпустимо через очевидний інституціональний конфлікт інтересів. Оскільки управління наданням безоплатної правової допомоги пов'язане з розпорядженням значними фінансовими ресурсами на користь адвокатів, ради адвокатів регіонів отримали б важіль неправомірного впливу на волевиявлення адвокатів відповідних регіонів як орган, котрий скликає та забезпечує проведення конференції адвокатів регіону, що є вищим органом адвокатського самоврядування у цьому регіоні. В українських умовах це неодмінно призвело б до «феодалізації» адвокатури.

По-друге, відповідно до Бюджетного кодексу України розпорядниками бюджетних коштів можуть бути лише бюджетні установи. Ради адвокатів регіонів не є бюджетними установами, а значить, гіпотетично могли б мати лише статус одержувачів бюджетних коштів. Одержувачі є підконтрольними суб'єктами в бюджетно-контрольних правовідносинах, а також суб'єктами, що притягаються до відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Тому очевидно, що надання радам адвокатів регіонів статусу отримувача бюджетних коштів, призвело б до прямого втручання держави в діяльність органів адвокатського самоврядування. А це суперечило б базовому принципу самоврядності адвокатури, її незалежності від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, закріпленому у статті 5 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Оскільки одержувачі бюджетних коштів можуть отримувати їх лише на виконання бюджетних програм і лише від головних розпорядників бюджетних коштів (міністерств), гіпотетичне передання радам адвокатів регіонів управління безоплатною правовою

допомогою на практиці означало б de jure і тим більше de facto перехід адвокатури під Міністерство юстиції.

Система безоплатної правової допомоги, звичайно, не ідеальна. Вона стрімко розвивається, робить помилки і щоденно вдосконалюється. Очевидно, що у своєму розвитку система істотно випереджає інші інститути правосуддя, які намагаються дістати до неї з минулого і асимілювати. Втім, як писав Гегель, найкраща послуга, яку може надати відмираюче старе новому, що народжується, це, опираючись найбільш послідовно і вперто, дати можливість новому прийти до життя у його найбільш розвинених і життєздатних формах.

[ ] «Бачити несправедливість і мовчати – означає самому брати у ній участь»

*[Адвокат-тренер, керівник Харківського відокремленого підрозділу ВГО «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу» **Марина Старовойтова**]*

Жан-Жак Руссо колись сказав, що бачити несправедливість і мовчати – означає самому брати участь у ній, втім я не хочу брати у цьому участь.

Не хотіла у це вірити, доки не почула сама, адже ще 12 грудня 2014 року головою НААУ і РАУ **Ізвітковою Лідією Павлівною** [було заявлено](#), що «...як би мої колеги-адвокати не наполягали на тому, що ця система повинна працювати в системі НААУ, а не Міністерства юстиції, я думаю, що довгий час це будуть тільки наші мрії. Адже забезпечити саму систему організаційно ми поки що неспроможні». Втім, 21 лютого 2015 року на семінарі з підвищення кваліфікації адвокатів, організованому Національною асоціацією адвокатів України у Харкові, було озвучено, що безоплатна правова допомога працює неефективно, а Рада адвокатів України може краще організувати роботу системи. Можливо, я щось не вірно зрозуміла, проте із висловленого різали слух наступні висловлювання:

1. Несправедливо, що адвокати системи БПД надають правову допомогу при затриманні усім без винятку, незалежно від того, яке фінансове становище у затриманого. Із цим твердженням категорично не згодна, оскільки всі затримані мають право на адвоката, крім того головною підставою введення до Кримінального процесуального кодексу цієї норми стала величезна кількість скарг до Європейського суду з прав людини з приводу незаконного затримання та тортур. Завдяки системі БПД та її адвокатам порушень стало менше, та головне – з'явилося розуміння того, що за порушення прав і свобод людини є відповідальність.

*Керівник Харківського відокремленого підрозділу ВГО «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу», адвокат **Марина Старовойтова***

2. Призначення адвоката БПД на окрему процесуальну дію – це взагалі зло! Колеги, новий КПК визначає чіткі терміни проведення тих і чи інших процесуальних дій, ці нововведення також були основані на практиці ЄСПЛ; адвокати практики розуміють, що є процесуальними діями, які мають терміновий характер, – в таких випадках, людина або залишається без адвоката один на один зі своїми проблемами, або йому буде призначено захисника, який оцінить ситуацію і надасть кваліфіковану правову допомогу. Не розумію, що в цьому поганого? Адвокати системи БПД дотримуються стандартів якості!

3. Дуже багато було сказано з приводу фінансування адвокатів системи, яке є несправедливим, і також, що виплати адвокатам штучно затримуються. Можу сказати з власного досвіду – я в системі БПД із 1 січня 2013 року, за 2 роки роботи згідно зі зданими мною в центр довіреностями та звітами, заборгованості немає. Крім того, на сайті Координаційного центру з надання правової допомоги постійно оновлюється оперативна інформація, яка стосується видачі довіреностей адвокатам, оплати їх послуг та відшкодування витрат за надані ними послуги. Це робить систему БПД унікальною, а діяльність адвокатів прозорою для всіх громадян і державних органів.

4. Було сказано й про монополію системи БПД на ринку адвокатських послуг. Але ці тези не були підкріплені жодними фактами! Конституційні гарантії про забезпечення права на захист нарешті стали доступні громадянам України, і це величезне досягнення.

5. Також, прозвучала інформація про те, що було організовано комітет, який займатиметься розробленням у НААУ системи БПД. Ким створено такий комітет, якщо РАУ не збирається? Адже це тільки її повноваження? А як бути із меморандумом, який був укладений 19 листопада 2013 року між Міністерством юстиції та Національною асоціацією адвокатів України, згідно якого НААУ взяла на себе зобов'язання сприяти розвитку системи БПД і взаємодіяти у цій сфері з Мін'юстом протягом як мінімум 5 років? Меморандум (від лат. *memorandum*) значить буквально: «те, про що слід пам'ятати». Чому НААУ забула про нього? Координаційний центр при цьому виконує його умови, наприклад, на згаданому семінарі серед адвокатів було розповсюджено [методичні рекомендації](#), які раніше були створені адвокатами системи БПД спільно з Координаційним центром та Українською фундацією правової допомоги.

До речі, у 2014 році під час перебування у США в рамках обміну досвідом, я побувала в п'яти штатах, де мала можливість ознайомитися із системами надання безоплатної правової допомоги у цій країні. Американська система працює вже близько п'ятдесяти років, однак наша система БПД, яка набагато молодша і ще тільки розвивається, виявилася більш прогресивною та інноваційною, ніж американська. Подробиці про те, як побудована наша система БПД викликала у американських колег подив і захоплення.

Американська асоціація юристів не має жодного відношення до системи БПД, а офіси громадського захисника – це державні установи із штатними адвокатами, які отримують заробітну плату і ніяк не можуть контролювати своє завантаження та займатися приватною практикою. Американська асоціація юристів займається створенням стандартів якості і реагує на порушення прав адвокатів.

Система БПД сьогодні прекрасно працює, показала себе, завоювала довіру громадян і вона необхідна людям! Тому, на мій погляд, потрібно не руйнувати створене, а зберегти, допомагати в удосконаленні та постійно розвивати!

[ ] 7-ий конкурс з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги: триває прийом документів на участь у конкурсі

Конкурс
з відбору
адвокатів

Триває прийом заяв претендентів на включення до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Претенденти, які пройдуть конкурсний відбір, залучатимуться до надання безоплатної вторинної правової допомоги на постійній основі за контрактом або на тимчасовій основі на підставі договору відповідно до Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2012 №8.

Конкурс проводиться у три етапи:

- [ ] перший етап – розгляд документів, поданих претендентами – відбудеться у регіонах **23-25 березня 2015 року**;
- [ ] другий етап – письмове тестування претендентів – відбудеться одночасно в областях та місті Києві 28 березня 2015 року;
- [ ] третій етап – індивідуальні співбесіди з претендентами – відбудеться:

1-2 квітня	у Закарпатській, Луганській, Полтавській, Черкаській, Чернівецькій областях, місті Києві;
2-3 квітня	у Донецькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Харківській та Хмельницькій областях;
6-7 квітня	у Вінницькій, Запорізькій, Рівненській, Сумській, Тернопільській та Херсонській областях;
7-8 квітня	у Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Львівській, Миколаївській та Чернігівській областях;
8-9 квітня	в Одеській області.

NB! Точний день та час співбесіди кожного претендента буде окремо повідомлено під час реєстрації для проходження письмового тестування.

Нагадуємо, що заяви та документи, необхідні для участі у конкурсі, приймаються головними територіальними управліннями юстиції в областях та місті Києві, районними, районними у містах, міськими (міст обласного значення), міськрайонними та міжрайонними управліннями юстиції **з 9 лютого по 16 березня 2015 року** включно. Станом на 27 лютого 2015 року на участь у конкурсі подано 68 заяв претендентів.

NB! Зразки заяви, біографічної довідки, анкети, а також посилання на оголошення про проведення конкурсі на сайті відповідного головного територіального управління юстиції можна переглянути або завантажити за посиланням: <http://www.legalaid.gov.ua/ua/konkurs-advokativ/somyi-konkurs>.

NB! Оперативна інформація щодо ходу конкурсу доступна на сайті Координаційного центру у розділі «[Конкурс адвокатів](#)»

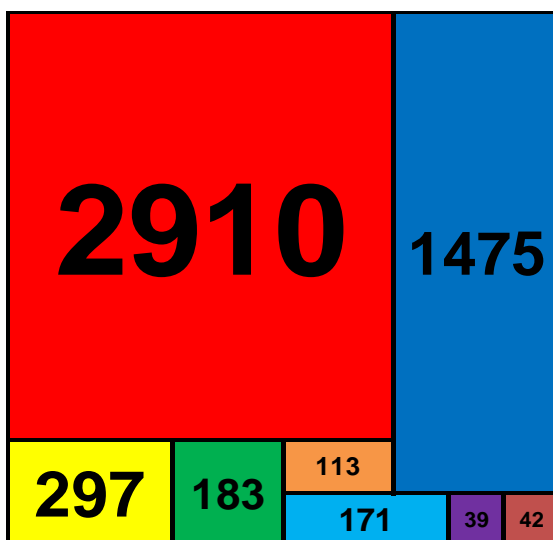
[ ] Система БПД у цифрах: основні статистичні показники роботи системи протягом січня 2015 року

[ ] Кількість виданих доручень регіональними центрами БВПД, за типами доручень

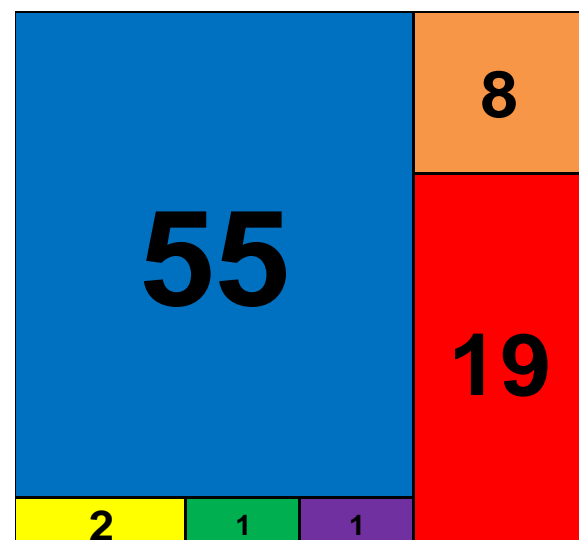
Протягом січня 2015 року центрами БВПД видано **5 230 доручень*** адвокатам, у тому числі:

№ з/п	Надання БВПД у січні 2015 року, за типами доручень	Кількість виданих доручень	Кількість відмов від адвокатів системи БВПД (% від к-сті доручень)	Ключ легенди
1	Особам, до яких застосовано адміністративне затримання	113	8 (7,0 %)	
2	Особам, до яких застосовано адміністративний арешт	297	2 (0,7%)	
3	Особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину	1475	55 (3,7%)	
4	Здійснення захисту за призначенням	2910	19 (0,7%)	
5	Проведення окремої процесуальної дії	183	1 (0,5%)	
6	У процедурах з продовження, зміни або припинення застосування ПЗМХ та пов'язаних з екстрадицією	171	0 (0%)	
7	Засудженим до покарання у вигляді позбавлення волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або обмеження волі	39	1 (0,6%)	
8	У разі вирішення судом питань під час виконання вироків відповідно до статті 537 КПК	42	0 (0%)	
Загальна кількість		5230	86 (1,6 %)	

Надання БВПД у січні 2015 року, за типами доручень

Кількість відмов від адвокатів системи БПД, за типами доручень

[ ] Відмови від адвоката за заявою підзахисного

Протягом січня 2015 року зафіксовано 86 випадків відмов від адвоката. Відповідно, частка відмов від адвоката за заявою підзахисного у цьому місяці в цілому становила 1,6%.

[ ] Вчасність прибуття призначених центрами адвокатів до затриманих осіб

Протягом січня 2015 року зафіксовано **31 випадок**, коли час між реєстрацією центром повідомлення про затримання особи та прибуттям адвоката до місця конфіденційного побачення із затриманою особою перевищив 2 години, що становить **0,59%** від загальної кількості виданих адвокатам доручень. Не зафіксовано жодного випадку. Коли б цей час не перевищив 6 годин.

Час між повідомленням та прибуттям адвоката	Кількість	% від загальної кількості доручень
>2 годин	31	0,59%
>6 годин	0	0,00%

NB! Загалом, з моменту початку функціонування системи безоплатної вторинної правової допомоги видано понад **149 тисяч доручень**.

[ ] Оплата за надані послуги та відшкодування витрат адвокатам системи у січні – лютому 2015 року

У січні та лютому 2015 року адвокатам за надану безоплатну правову допомогу виплачено понад 4 мільйони гривень.

За два місяці нового року і станом на 27 лютого 2015 року адвокатам, які надають БВПД, було виплачено **4 199,3 тис. грн.**, що становить понад 48,5 % від зареєстрованих фінансових зобов'язань (8 654,8 тис. грн.) або 39 % від кошторису на січень – лютий 2015 року (10 749,10 тис. грн.).

Практично повністю здійснено розрахувалися з адвокатами (від 97,4 % до 100 % від фактично отриманого фінансування) у 20 регіонах: *Вінницькій, Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Чернівецькій, Черкаській, Чернігівській областях та місті Києві.*

У *Волинській, Івано-Франківській, Луганській та Сумській областях* адвокатам виплачено 88,6 %, 84,2 %, 88,5 % та 90,3 % від отриманих асигнувань відповідно.

Таким чином, станом на 27 лютого 2015 року кредиторська заборгованість за бюджетною програмою «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» становила 4 455,5 тис. грн., що складає 51,5 % від зареєстрованих фінансових зобов'язань або 41,4 % від фінансових призначень на січень – лютий 2015 року.

При цьому кредиторська заборгованість перед адвокатами, яка не покрита фінансуванням, складає **4 267,5 тис. грн.**

Факти та події

[ ] «Існування системи БПД – саме по собі цінність» – як пройшли сесії зі стратегічного планування для колективу Координаційного центру та директорів регіональних центрів БВПД

За підтримки україно-канадського проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні», який реалізується Канадським бюро міжнародної освіти за підтримки Уряду Канади, проведено два тренінги зі стратегічного планування та розвитку управлінського потенціалу для колективу Координаційного центру та директорів регіональних центрів БВПД.

Тренер, експерт проекту "Доступна та якісна правова допомога в Україні" Іванна Ібрагімова

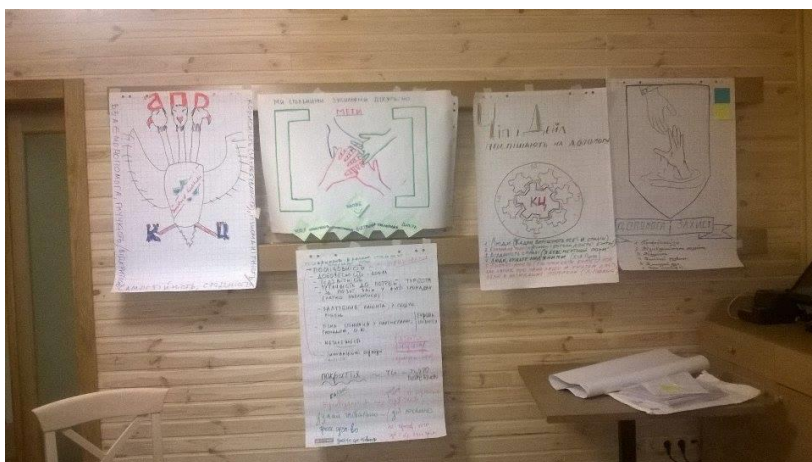
Тренінги мали на меті розвинути спроможність учасників до розроблення та втілення стратегії своєї діяльності. Як відзначила тренер, експерт проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні» **Іванна Ібрагімова**: *«Для успішного впровадження реформ та управління змінами необхідна потужна згуртована команда, що об'єднується навколо спільних цінностей та бачення і постійно прагне вдосконалення своєї діяльності, відповідаючи на виклики часу та потреби людей»*. Саме тому під час обидвох сесій зі стратегічного планування розглядалися

місія та цінності, що є спільними орієнтирами роботи системи БПД, проаналізовано очікування потенційних клієнтів системи, сучасний стан та ризики, що можуть виникнути в подальшій роботі, а також окреслено основні завдання у зв'язку із розвитком системи та новими напрямками діяльності.

Тренінг для команди Координаційного центру відбувся 30 та 31 січня. За словами його учасників проведений захід дозволив *«подивитися на систему глобально»*, побачити *«необхідність стратегічного планування»* та *«налагодження кращої взаємодії між структурними підрозділами»*, *«дав краще розуміння команди, в якій ми працюємо»*, показав *«вмотивованість людей спільно працювати»*, *«що всі однодумці»* тощо.

Тренінг для команди Координаційного центру Київ, 30.01.2015

На думку і тренера, і учасників, важливо, що працюючи у різних групах, усі члени команди Координаційного центру визначили цінності, які справді поділяє увесь колектив – говорили про важливість «бачити людину, залучати клієнтів, здійснювати позитивні зміни у житті громадян», про «затребуваність та корисність послуг для суспільства», про те, що

«існування системи БПД – саме по собі цінність». Так, спільно визначено такі цінності, як:

- ✓ відданість, доброчесність та людяність
- ✓ довіра, команда, різноманітність та взаємопідтримка, почуття гумору, наполегливість
- ✓ професіоналізм та постійний розвиток, гнучкість й інноваційні підходи
- ✓ відкритість та підзвітність
- ✓ турбота, чутливість до потреб людей
- ✓ тісна співпраця з партнерами та громадою
- ✓ незалежність та ін.

Під час тренінгу також проводилися вправи на розвиток команди, зокрема навичок ефективної комунікації та досягнення порозуміння.

*Тренінг для команди Координаційного центру,
Київ, 30 – 31.01.2015*

11 та 12 лютого пройшов тренінг для керівників регіональних центрів БВПД, участь у якому також взяли й представники Координаційного центру.

*Тренінг для директорів регіональних центрів БВПД,
Київ, 11.02.2015*

Під час дводенної сесії команда учасників намітила план наступних кроків, необхідних для розгортання мережі зі 100 новостворених [місцевих центрів](#) БВПД, редизайну у зв'язку з цим всієї системи БВПД, стимулювання розвитку загальнонаціональної мережі спеціалізованих комунальних установ та залучених на конкурсних засадах юридичних осіб приватного права з надання безоплатної первинної правової допомоги (БППД), а також налагодження взаємодії з нею місцевих центрів з надання БВПД.

За результатами семінару планується організація центрами БВПД у координації із територіальними відділеннями ГО «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу» орієнтовно **протягом березня в регіонах відкритих експертних дискусій у форматі круглого столу** задля:

- обговорення проблемних питань, що можуть виникати при взаємодії між системою надання безоплатної правової допомоги та адвокатурою;
- стимулювання регіональних ініціатив, спрямованих на реалізацію Меморандуму про співпрацю у сфері надання безоплатної правової допомоги між Національною асоціацією адвокатів України та Міністерством юстиції України;
- поглиблення співпраці між органами адвокатського самоврядування та центрами з надання безоплатної правової допомоги.

Тренінг для директорів регіональних центрів БВПД,
Київ, 11 – 12 .02.2015

Круглі столи матимуть на меті зібрати за обговоренням голів рад адвокатів регіонів, голів комісій з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правової допомоги, голів кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, членів Ради адвокатів України та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатів України, керівників відокремлених підрозділів та інших членів Всеукраїнської громадської організації «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу», ЗМІ.

Команда Координаційного центру та регіональних центрів БВПД, партнери проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні», Київ, 12.02.2015

На порядок денний відкритих експертних дискусій буде запропоновано винести, зокрема, такі питання:

- ❓ які вимоги до професійної етики адвокатів постають у зв'язку з реалізацією на практиці ст. 53 Кримінального процесуального кодексу України (залучення захисника до проведення окремої процесуальної дії)?
- ❓ яке співвідношення конституційних прав на захист, на вільний вибір захисника та на безоплатну правову допомогу? які можливості для вільного вибору захисника у випадку надання безоплатної вторинної правової допомоги?
- ❓ як запобігти залученню до кримінальних проваджень «міліцейських адвокатів» слідчими?
- ❓ як удосконалити порядок та умови проведення конкурсу адвокатів для надання безоплатної вторинної правової допомоги?
- ❓ якими повинні бути умови укладення контрактів між адвокатами та центрами з надання безоплатної правової допомоги?
- ❓ яка практика роботи комісій з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правової допомоги?
- ❓ скільки і які саме скарги надходять на адвокатів у зв'язку з наданням ними безоплатної вторинної правової допомоги? що слід у зв'язку з цим слід врахувати у своїй роботі центрам з надання безоплатної вторинної правової допомоги?

- ❓ як забезпечити прозорість при розподілі справ між адвокатами з метою підвищення якості надання безоплатної вторинної правової допомоги та запобігання корупції?
- ❓ якими повинні бути стандарти якості надання безоплатної правової допомоги в цивільних і адміністративних справах?
- ❓ як Ради адвокатів регіонів можуть використовувати модель і ресурси каскадних тренінгів системи безоплатної правової допомоги для підвищення кваліфікації адвокатів?
- ❓ чи доцільно й надалі приховувати прізвища адвокатів у рішеннях ВКДКА і КДКА? як це узгоджується з публічно-правовою природою інституту адвокатури та необхідністю підвищення етичних стандартів адвокатської діяльності?
- ❓ як забезпечити спільними зусиллями рад адвокатів регіонів та центрів з надання безоплатної правової допомоги подальшого виділення робочих приміщень для адвокатів, насамперед, у судах першої інстанції?

«Подібні заходи дозволяють розкрити внутрішній потенціал та здібності кожного члена колективу, сформувати навички командної роботи – чи не найголовнішого чинника у діяльності будь-якої організації, який, безумовно, є передумовою її успішності – а також визначити стратегічні кроки у подальшому планування роботи системи. У майбутньому – ми плануємо проведення таких тренінгів для новопризначених керівників та співробітників місцевих центрів. – відзначив директор Координаційного центру **Андрій Вишневський**. – Інвестиції в людський потенціал системи безоплатної правової допомоги через постійне навчання як адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу, так і колективів центрів, що організують процес, є одним з наших головних пріоритетів» .

Андрій Вишневський, директор Координаційного центру з надання правової допомоги

[ ] Відкриття першого в Україні інформаційно-ресурсного центру з надання правової допомоги у районному суді

У Ріпкинському районному суді Чернігівської області відкрито інформаційно-ресурсний центр правової допомоги.

Відкриття відбулося 27 лютого 2015 року з ініціативи Чернігівського центру БВПД за сприяння голови Апеляційного суду Чернігівської області **Садіга Тагієва** та начальника територіального управління Державної судової адміністрації в Чернігівській області **Михайла Целуйка**.

Відповідний кабінет у приміщенні суду оснащений необхідними меблями, комп'ютерною технікою, Wi-Fi та юридичною літературою і призначений для надання безоплатної правової допомоги громадянам, які мають на неї право.

Участь у заході взяли голова Ріпкинського районного суду **Ольга Павленко**, голова кваліфікаційної палати КДКА Чернігівській області **Олег Заболотний**, прокурор Ріпкинського району **Олександр Артеменко**, голова Ріпкинської районної державної адміністрації **Ірина Вовк**, начальник Ріпкинського РВ УМВС України в Чернігівській області **Леонід Стеба**, директор Чернігівського центру з надання БВПД **Ірина Протченко**, заступник начальника відділу забезпечення якості правової допомоги Центру **Олеся Пирковська**, адвокати Ріпкинського району, які надають БВПД, **Валерій Куліш** та **Анатолій Бердніченко**, а також заступник головного редактора Ріпкинської районної газети «Життя Полісся» **Світлана Тризна**.

Інформаційно-ресурсний центр правової допомоги у смт. Ріпки Чернігівської області став першим в Україні, який запрацював у районному суді.

Відкриття інформаційно-ресурсного центру у Ріпкинському районному суді, смт.Ріпки, Чернігівська область, 27.02.2015

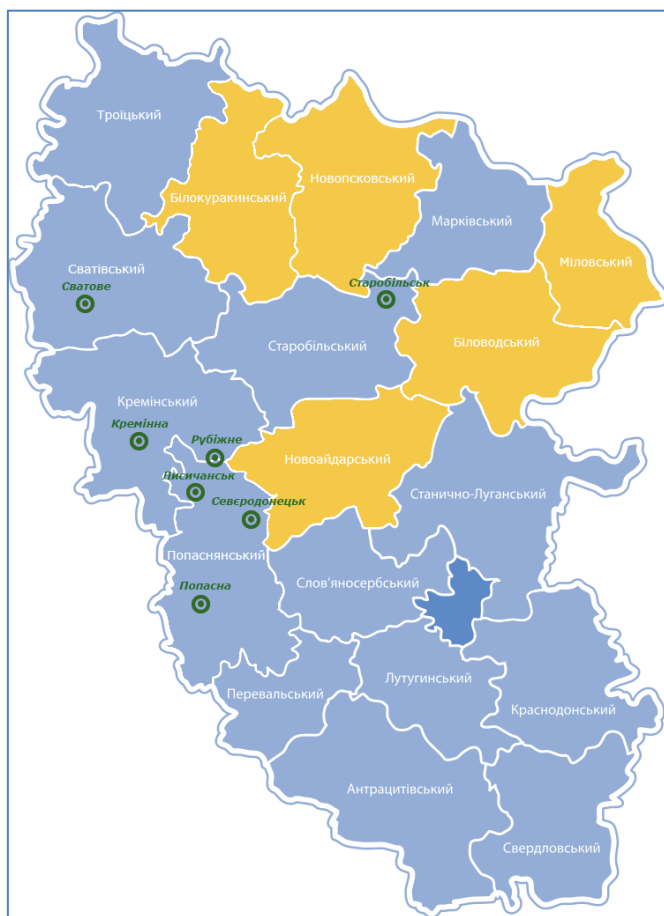
[ ] БПД на Луганщині та Донеччині в умовах АТО: січень 2015 року

Протягом першого місяця 2015 року безоплатну вторинну правову допомогу на підконтрольній українській владі території Донецької та Луганської областей надавали **89 адвокатів** системи БПД. Зокрема, правовий захист осіб, що його потребують, здійснювали **17 адвокатів Луганського центру БВПД** та **72 адвокати Донецького центру БВПД**. Як і в попередні місяці з часу початку та протягом проведення АТО, безоплатна правова допомога надавалася у містах та інших населених пунктах тих територій Донеччини та Луганщини, які підконтрольні Збройним силам України.

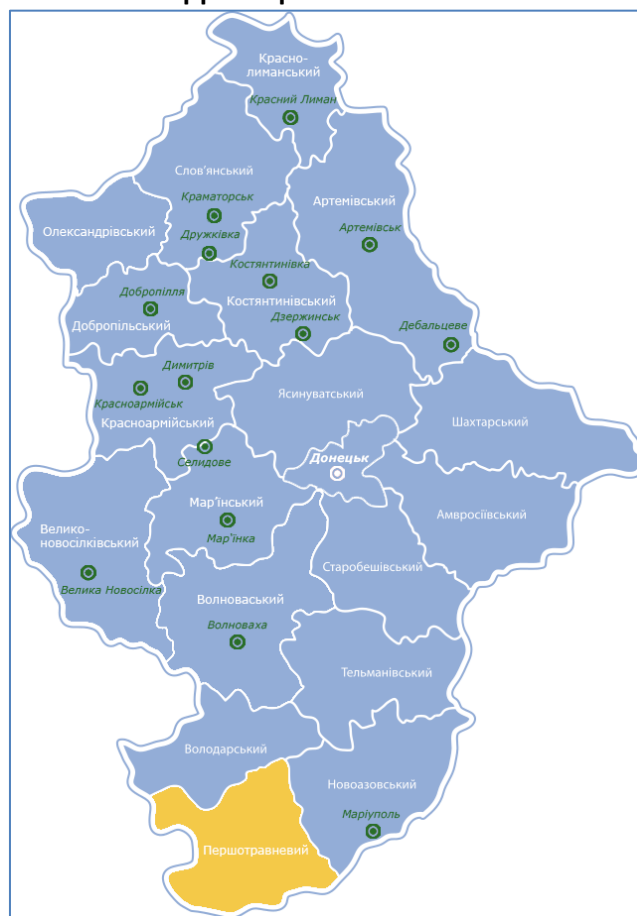
Так, на **Донеччині** у січні 2015 року надання БВПД забезпечувалось в окремих населених пунктах *Першотравневого району* та у містах *Костянтинівка, Волноваха, Маріуполь, Селидове, Артемівськ, Велика Новосілка, Дебальцеве, Дзержинськ, Дмитрів, Добропілля, Дружківка, Краматорськ, Красний Лиман, Красноармійськ, Мар'їнка*.

На **Луганщині** – у містах *Лисичанськ, Рубіжне, Сватове, Кремінна, Попасна, Северодонецьк, Старобільськ*, а також в окремих населених пунктах *Міловського, Біловодського, Білокуракинського, Новоайдарського та Новолесівського районів*.

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

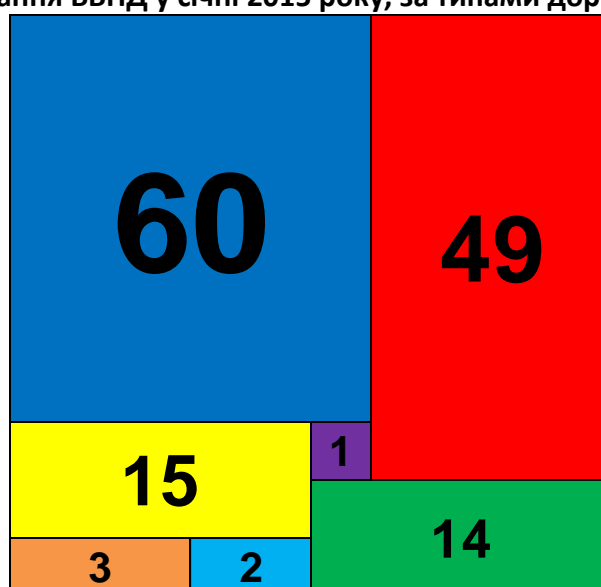
- Райони, в окремих населених пунктах яких надавалася БВПД впродовж грудня 2014 року
- Міста, в яких надавалася БВПД впродовж грудня 2014

Що ж до кількості та характеру виданих доручень протягом 1- 31 січня 2015 року у цих регіонах, вони наступні:

№ з/п	Надання БВПД у січні 2015 року, за типами доручень	Кількість виданих доручень		Ключ легенди
		Донецька область	Луганська область	
1	Захист при адміністративному затриманні	1	3	
2	Захист при адміністративному арешті	0	15	
3	Захист осіб, підозрюваних у здійсненні кримінального злочину	62	60	
4	Здійснення захисту за призначенням	143	49	
5	Проведення окремої процесуальної дії	15	14	
6	Надання БВПД у процедурах з продовження, зміни або припинення застосування примусових заходів медичного характеру	1	2	
7	Надання БВПД особам, засудженим до покарання у вигляді позбавлення волі + екстрадиція	0	1	
Загальна кількість		222	144	

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Надання БВПД у січні 2015 року, за типами доручень

Протягом січня найбільше кримінальних проваджень на Луганщині, у яких надавалася/надається БВПД, та які не пов'язані з терористичною діяльністю, відкрито згідно Кримінального кодексу України за вчинення наступних правопорушень:

- Крадіжка (ст. 185 ч.1., ч.2 , ч.3) – 34 випадки;

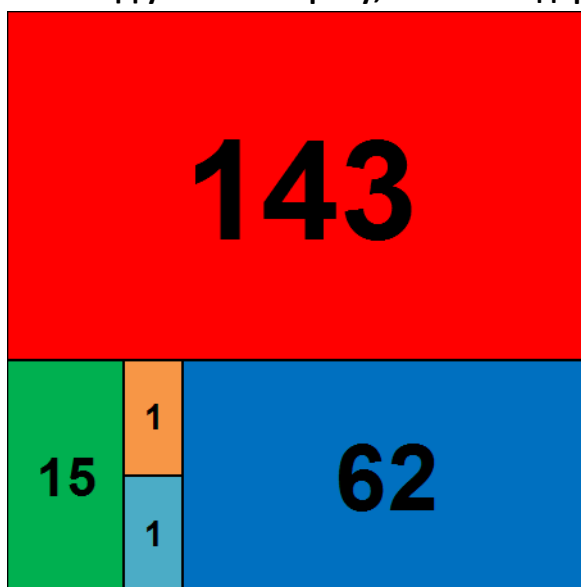
- **Грабіж** (ст. 186 ч.1, ч.2 , ч.3) – 13 випадків;
- **Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів** (ст. 307 ч. 1, ч. 2, ч.3) – 10 випадків;
- **Розбій** (ст. 187 ч. 1, ч. 3) – 8 випадків;
- **Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту** (ст. 309 ч.1, ч.2) – 7 випадків;
- **Незаконне заволодіння транспортним засобом** (ст. 289 ч.1, ч.2, ч.3) – 6 випадків;
- **Умисне вбивство** (ст. 115 ч.1, ч.2) – 6 випадків.

У січні Луганським центром БВПД було видано **28 доручень** для здійснення правового захисту осіб, яким інкриміновано вчинення злочинів, що кваліфікуються як *терористичні*. Відповідні провадження відкриті за наступними статтями Кримінального кодексу України:

- ст. 260 ч.1, ч. 2 (Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань) – 12 випадків;
- ст. 258-3 ч. 1 (Створення терористичної групи чи терористичної організації) – 9 випадків;
- ст. 263 ч. 1 (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) – 6 випадків;
- ст. 110 ч. 1 (Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України) – 1 випадок.

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Надання БВПД у січні 2015 року, за типами доручень

Найбільше проваджень, у яких надавалась БВПД на Донеччині, і які *не пов'язані із терористичною діяльністю*, відкрито згідно Кримінального кодексу України за вчинення наступних злочинів:

- **Крадіжка** (ст. 185 ч.1., ч.2, ч.3) – 45 випадків;
- **Умисне вбивство** (ст. 115 ч.1., ч.2) – 15 випадків;
- **Грабіж** (ст. 186 ч.1, ч.2, ч.3) – 10 випадків
- **Розбій** (ст.187 ч.1, ч.2, ч.3) – 10 випадків;

- Умисне легке тілесне ушкодження (ст. 125, ч.1, ч.2) – 9 випадків;
- Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 ч.1, ч.2) – 8 випадків;
- Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 ч.1, ч.2) – 6 випадків.

У той же час протягом січня Донецьким центром БВПД було видано **50 доручень** для здійснення правового захисту осіб, яким інкриміновано вчинення злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю. Відповідні кримінальні провадження відкриті за наступними статтями Кримінального кодексу України:

- ст. 258-3 ч.1, ч.2 (Створення терористичної групи чи терористичної організації) – 40 випадків;
- ст. 260 ч.1, ч.2 (Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань) – 5 випадків;
- ст. 263 ч.1 (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) – 3 випадки;
- ст. 263 ч.1 та ст. 187 ч. 3 (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами та розбій) – 2 випадки.

У зв'язку із проведенням антитерористичної операції, нагадаємо, із середини липня Луганський та Донецький центри БВПД полишили окуповані обласні центри, та продовжують свою діяльність поза їх межами.

Так, **Донецький центр БВПД** продовжує свою діяльність у **Маріуполі**, за адресою: Донецька область, м. Маріуполь, пр. Луніна, буд. 21, оф. 2.

Луганський центр БВПД – Луганська область, **Міловський район**, смт. Мілове, вул. Луначарського, 73.

[ ] Розпочато роботу над розробкою пілотного курсу дистанційного навчання «Вступ до системи безоплатної правової допомоги»

Координаційним центром у співпраці із партнерськими сторонами розпочато роботу з підготовки пілотного курсу дистанційного навчання «Вступ до системи безоплатної правової допомоги» для адвокатів, які залучатимуться до роботи в системі БПД.

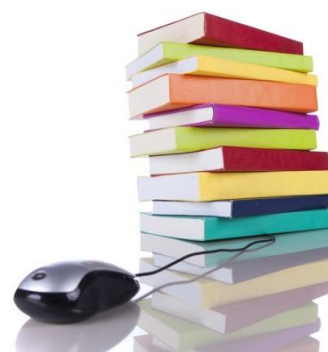
У рамках реалізації «Програми підтримки реформування кримінального права» 20-21 лютого 2015 року в м. Київ за підтримки Бюро з міжнародних питань у

сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків та правоохоронних питань Державного департаменту США, [було проведено перше засідання відповідної робочої групи](#) з розробки згаданого пілотного курсу дистанційного навчання. Засідання відбулося за участі представників Координаційного центру з надання безоплатної правової допомоги, а також експертів та партнерів програми.

Зустріч мала на меті визначити платформу дистанційного навчання; формат, структуру та зміст пілотного курсу; сформувані розуміння базових знань та компетенцій, які мають набути слухачі курсу дистанційного навчання; визначити тематичне наповнення курсу та пакет навчальних матеріалів; визначити механізми та способи оцінки знань слухачів, рішення щодо технічного забезпечення запуску та підтримки дистанційного навчання тощо.

Члени робочої групи протягом першого дня засідання на прикладі вже реалізованих проектів дистанційного навчання на базі платформи Moodle ознайомилися з досвідом Американської асоціації юристів «Ініціатива з верховенства права» (ABA ROLI) та обговорили призначення, основні критерії створення платформи та процеси, які мають проходити при реалізації курсу. Крім того, було виділено мотиваційні фактори, які впливають на активну участь адвокатів у дистанційному навчанні, а також можливі втрати у разі «неучасті».

Шляхом проведення роботи в групах було виділено **п'ять модулів пілотного курсу**: Модуль 1 «Ідеологія», Модуль 2 «Порядок укладання контрактів/договорів», Модуль 3 «Адвокат – Центр», Модуль 4 «Адвокат – Клієнт – правоохоронні органи – суди», Модуль 5 «Підготовка і надання звітів адвоката за виконання доручень. Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів». Члени РГ виділили перелік основних тем та необхідних документів для формування пакету навчальних матеріалів курсу.

Під час другого дня засідання РГ головна увага була приділена питанням технічного рішення наповнення курсу, а саме формату проведення безпосереднього навчання, механізмам перевірки знань слухачів та способам їх залучення до «спільноти слухачів».

Членами РГ було вирішено в термін до 1 квітня 2015 року розробити попередній варіант навчальних матеріалів, презентацій, готові тестові завдання, необхідні для наповнення платформи дистанційного навчання.

Перше засідання робочої групи з розробки пілотного курсу дистанційного навчання «Вступ до системи безоплатної правової допомоги», Київ, 11.02.2015

Участь в установчій зустрічі робочої групи взяли представники Координаційного центру – директор **Андрій Вишневський**, заступники директора **Мирослав Лаврінок**, **Віталій Баєв** та **Олександр Баранов**, начальник управління стратегічного аналізу і планування **Сергій Троценко**, начальник відділу моніторингу якості безоплатної правової допомоги **Вікторія Мітько**, начальник відділу інновацій та розвитку системи безоплатної правової допомоги **Федір Лисецький**, заступник начальника відділу розвитку людського потенціалу системи безоплатної правової допомоги **Юлія Лісова**, директор Хмельницького центру БВПД **Наталія Стьопіна**, адвокати-тренери/модератори з обміну досвідом між адвокатами, які надають БПД **Людмила Желізняк** та **Євген Грішин**, партнери із Американської асоціації юристів «Ініціатива з верховенства права» – Регіональний Директор (Україна, Молдова, Вірменія) **Рональд Вульфсон**, заступник директора Американської асоціації юристів «Ініціатива з верховенства права» в Україні **Дмитро Філіпенко**, менеджер проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні» **Оксана Кікоть**, виконавчий директор та програмний директор Української фундації правової допомоги – **Микола Сіома** та **Антоніна Бондаренко**, експерти з питань дистанційного навчання.

[ ] Безоплатна правова допомога у Бюлетені Міністерства юстиції України

Офіційне видання Міністерства юстиції України – журнал **«Бюлетень Міністерства юстиції України»** – із березня 2015 року разом із Координаційним центром з надання правової допомоги започатковує на своїх сторінках спільну інформаційно-методичну рубрику про систему безоплатної правової допомоги в Україні. Щомісяця в рамках рубрики висвітлюватиметься актуальна інформація щодо системи безоплатної правової допомоги: від законодавчих ініціатив у сфері – до інформації про проведення різних заходів, як Координаційного центру так і регіональних центрів БВПД.

Перший номер журналу «Бюлетень Міністерства юстиції» із рубрикою про безоплатну правову допомогу вийшов у поточному місяці – №3 (березень) 2015.

У поточному номері журналу наступні рубрики:

Актуальна тема

Безоплатна правова допомога: розвінчуємо міфи Система БПД у цифрах: основні статистичні показники роботи системи протягом 2014 року

Інтерв'ю

Андрій Вишневецький: «На порядку денному – оптимізація витрат у процесі надання безоплатної правової допомоги»

Люди. Події. Факти

Пілотний проект щодо посилення управлінської підзвітності на прикладі Координаційного центру з надання правової допомоги

Наші захисники в зоні АТО

Юридична консультація

- Чи потрібно здійснювати оцінку при спадкуванні квартири чи будинку?
- Новели спадкування майна «на селі»

Огляд подій

Призначення

Вітаємо. Співчуваємо втраті.

Документи

Перелік наказів Міністерства юстиції України, виданих у січні 2015 року

NB! Шановні адвокати та колеги регіональних центрів БВПД!

Звертаємо Вашу увагу на те, що формат журналу передбачає можливість публікації в ньому інформації про справи адвокатів, практики адвокатської діяльності та роботи регіональних центрів БВПД. У зв'язку із чим заохочуємо Вас до внесення Ваших пропозицій щодо таких матеріалів для публікації в журналі «Бюлетень Міністерства юстиції України».

Контактні особи: Надія Кизицька (044 486 71 06, nadiia.kyzytska@legalaid.gov.ua), Олександр Гриб (044 486 71 06, oleksandr.hryb@legalaid.gov.ua), відділ статистичного аналізу та інформації Координаційного центру.

Для бажаних передплатити журнал «Бюлетень Міністерства юстиції України» - передплатний індекс видання у відділеннях Укрпошти **22670**.

[ ] Новини та сервісу порталу «Правовий простір»*

Портал «Правовий простір» володіє кількома корисними сервісами, які дають можливість його користувачам отримати правову допомогу

безкоштовно за відповідним запитом. Зокрема:

✓ «Живі» консультації юристів у режимі он-лайн

Даний сервіс на «Правовому Просторі» діє понад рік та є доступним і на порталі, і в його мобільній версії. **П'ять днів на тиждень, з понеділка до п'ятниці включно, з 10.00 до 16.00** будь-хто може [увійти на портал](#) і поставити в чаті запитання юристам [Центрів правової інформації та консультацій](#), які чергують згідно із затвердженими графіками. Порада користувачеві: під час чату не закривати браузер, допоки не буде отримано відповіді.

Зазвичай, [безоплатної правової допомоги он-лайн](#) потребують мешканці сіл, які не мають ні матеріальної, ні фізичної можливості (важко діставатися до найближчого юриста) отримати консультацію. Тому проект он-лайн консультацій впроваджується в першу чергу на базі бібліотек, де є доступ до мережі Інтернет. Пілотний проект виконувався у *Волинській, Херсонській, Одеській, Львівській, Рівненській областях* за підтримки [Міжнародного Фонду «Відродження»](#). Але до популяризації сервісу он-лайн консультацій долучаються й працівники бібліотек з інших областей України, учасники проекту «Бібліоміст».

Щоб послугами он-лайн консультацій скористались якомога більше людей, Центри проводять [просвітницьку роботу в районах](#), розміщують інформацію про сервіси «Правового простору» на інформаційних ресурсах в Інтернеті, на дошках оголошень у селищних радах, інших органах влади.

✓ Оф-лайн спілкування із юристом

Ще на одному сервісі порталу – в розділі «[Поставити питання юристу](#)» – з правником можна спілкуватися оф-лайн. Достатньо чітко сформулювати свою проблему чи запитання, залишити його в розділі і чекати на відповідь. Максимум за добу юрист публікує вичерпну консультацію. Втім, слід звернути увагу, що відповідь залишається на порталі, а не надсилається на пошту користувача – тож, варто не забути її «забрати». Оф-лайн розділ працює на «Правовому Просторі» щодня, навіть у вихідні та свята. Юристи чергують за чітким графіком – по 2 тижні кожен. Такий сервіс може бути корисним для користувачів, які віддають перевагу письмовому, обґрунтованому викладенню проблеми, маючи час подумати і сформулювати свої запитання. Єдина вимога до тих, хто обирає оф-лайн формат спілкування – обов'язкова реєстрація на порталі.

✓ [Мобільна версія](#) порталу

Скористатися усіма сервісами порталу «Правовий Простір» – он-лайн, оф-лайн консультаціями, дізнатися корисну правову та юридичну інформацію – можна й за допомогою мобільного пристрою з Інтернет. Тож за потреби користувач може скористатися послугами порталу через планшет або смартфон. Тож за допомогою гаджета, підключеного до Інтернету, можна читати повчальні та успішні історії про те, як прості українці за допомоги юристів захищають чи відновлюють свої права. Або переглядати готові консультації юристів на найбільш актуальні питання, які ставлять відвідувачі 42-х Центрів правової інформації та консультацій, що працюють у 19-ти областях України. Для зручності користувачів мобільних пристроїв мобільна версія працює на різних платформах (див. *більше про мобільну версію [nym](#)*).

Як потрапити на портал «Правовий простір»?

У вікні браузера достатньо набрати адресу порталу «Правовий простір» www.legalspace.org Також можна задати назву «Правовий Простір» на пошуковому порталі у рядку «Пошук» (Яндекс, Гугл).

Портал «Правовий Простір» також є універсальною комунікаційною платформою. Сюди «стікається» вся інформація від партнерів, які надають первинну та вторинну правову допомогу в Україні, та публікуються основні новини у сфері безоплатної правової допомоги. Команда порталу акумулює, систематизує та публікує у найбільш прийнятному для кожного користувача інформацію, а також подає прямі посилання на ресурси партнерів, за якими можна знайти розширені відомості про них.

*Розділ підготовано у співпраці із порталом «Правовий простір. Безоплатна правова допомога в Україні»

Приклади успішного захисту адвокатів системи БПД

Координаційний центр з надання правової допомоги узагальнює приклади успішних справ адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу. Виправдувальні вироки, зменшення обсягу обвинувачення, призначення покарання у вигляді мінімальної санкції, визначеної законом, або меншої, закриття кримінального провадження, обрання запобіжного заходу, не пов'язаного з триманням під вартою, або зміна запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на не пов'язаний з обмеженням волі та ін. – нижче до уваги читача безпосередні результати роботи системи на прикладі успішного захисту наших адвокатів.

[ ] Виправдувальні вироки у кримінальних провадженнях

Успіхи адвокатів Житомирського центру БВПД

Адвокати **Ольга Василевська** (доручення № 300 від 19.04.2013), **Павло Миколайчук** (№ 461 від 10.06.2013) та **Вадим Блажиевський** (№ 153 від 11.02.2014) у кримінальному провадженні №296/6512/13-к були долучені до захисту осіб, обвинувачених у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 187 (розбій, поєднаний з проникненням у житло, карається позбавленням волі на строк від 7 до 12 років із конфіскацією майна), а саме в тому, що вони вчинили розбійний напад на помешкання потерпілого з метою заволодіння коштами від продажу квартири.

за ч. 3 ст. 187 КК України

Захисники наполягали на тому, що вину їх клієнтів в інкримінованому злочині стороною обвинувачення не доведено. За наслідками всебічного вивчення деталей справи, розгляду наданих сторонами доказів, 27 січня 2015 року суд виніс вирок, яким обвинувачених визнано невинуватими у вчиненні інкримінованого злочину та звільнено з-під варті у залі суду. Справа розглядалася за нормами КПК 1960 року.

Адвокат **Володимир Сингаївський** за дорученням від 13.12.2013 № 1056 у кримінальному провадженні №12013060060001644 захищав особу, яку підозрювали у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ч. 3 ст. 185 (крадіжка, поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому, карається позбавленням волі на строк від 3 до 6 років) та ч.3 ст.187 КК України (розбій, поєднаний з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище, карається позбавленням волі на строк від семи до дванадцяти років із конфіскацією майна).

за ч. 3 ст. 185 та ч. 3 ст. 187 КК України

Адвокат наполягав на тому, що відсутні докази у вчиненні його клієнтом інкримінованих правопорушень. Внаслідок наполегливої позиції адвоката клієнта було виправдано у вчиненні правопорушення передбаченого ч.3 ст.185 КК України. За вчинення злочину передбаченого ч.3 ст.187 КК України клієнт був засуджений до 8 років позбавлення волі.

Успіхи адвокатів Закарпатського центру БВПД

Адвокат **Іван Ціпле** за дорученням від 23.06.2014 № 871 здійснював захист особи, обвинуваченої у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 152 (згвалтування, карається позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років), ч. 1 ст. 186 (грабіж, карається позбавленням волі на строк до чотирьох років.) КК України. Враховуючи обставини справи, позицію захисту, вироком Тячівського районного суду від 30.12.2014 підсудного визнано винним у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст. 152 КК України і призначено покарання в виді позбавлення волі строком на 4 роки, на підставі ст. 75 КК України звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням з призначенням іспитового строку тривалістю 1 рік. За ч. 1 ст. 186 КК України клієнта було виправдано за відсутності в його діях складу злочину.

виправдання за однією зі статей обвинувачення

Інформація щодо подання стороною обвинувачення апеляційної скарги на вирок суду, - відсутня.

Успіхи адвокатів Запорізького центру БВПД

Адвокат **Євген Вайновський** за дорученням від 05.05.2014 № 1664 у кримінальному провадженні № ЄРДР 12013080210002057 захищав особу, обвинувачену у вчиненні злочинів передбачених ч. 1, ч. 2 ст. 185 КК України (таємне викрадення чужого майна), санкція якої передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк до 5 років. Клієнт обвинувачувався у тому, що з вересня по жовтень 2013 року таємно викрадав дорожні знаки, розташовані на автошляху «Вільнянськ-Орловське» Вільнянського району Запорізької області. Загалом клієнту було інкриміновано 18 епізодів злочинної діяльності. З моменту входження у справу

за чч. 1, 2 ст. 185 КК України

адвокатом були проведені всі необхідні процесуальні дії щодо спростування причетності клієнта до інкримінованих злочинів. Так, завдяки наполегливій та професійній роботі адвоката, судом були поставлені під сумнів основні докази сторони обвинувачення. За результатами розгляду зазначеного кримінального провадження, 27 січня 2015 року Вільнянським районним судом Запорізької області винесено виправдувальний вирок.

Успіхи адвокатів Київського обласного центру БВПД

за ч 2 ст. 185 КК України

Адвокат **Ольга Собчук** за дорученням від 24.11.2014 № 1822 в кримінальному провадженні №12014110030002449 захищала інтереси неповнолітньої клієнтки, яка обвинувачувалася у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст.185 КК України (крадіжка, вчинена за попередньою змовою групою осіб) – злочин середньої тяжкості, карається арештом на строк від 3 до 6 місяців або обмеженням волі на строк до 5 років або позбавленням волі на той самий строк. Клієнтка обвинувачується в тому, що 07.09.2014 та 08.09.2014 року за попередньою змовою з іншими особами вчинила крадіжку з автомобіля. При цьому в обвинуваченні вказується, що підзахисна під час вчинення крадіжок залишалась спостерігати за навколишньою обстановкою. В ході судового розгляду вищевказані твердження обвинувачення підтвердження не знайшли. 13.01.2015 суд вирішив, що обвинувачення не довело участь підзахисної адвоката Собчук у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України та виправдав її.

Успіхи адвокатів Миколаївського центру БВПД

за ч. 2 ст. 186 та ч. 2 ст. 187 КК України

Адвокат **Віра Башук** за дорученням від 14.05.2014 № 014-0000919 у кримінальному провадженні № 489/3676/14-к захищала раніше судимого клієнта, який обвинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 186 (грабіж) та ч. 2 ст. 187 (розбій) КК України. Покарання, передбачене за вчинення тяжкого зі злочинів – розбою, – позбавлення волі на строк від 4 до 6 років. Адвокат вказала суду на недоведеність вини обвинуваченого, велику кількість процесуальних порушень, допущених під час слідчих дій. Зокрема, під час пред'явлення особи для впізнання, потерпіла спочатку вказала на статиста як особу, яка вчинила грабіж, а після розмови зі слідчим потерпіла вказала на обвинуваченого. Завдяки професійній роботі адвоката, обґрунтованим клопотанням про недопустимість деяких доказів сторони обвинувачення, ефективно проведеного адвокатом перехресного допиту свідків обвинувачення, 08.01.2015 року Ленінським районним судом м. Миколаєва винесено виправдувальний вирок у зв'язку із недоведеністю вини особи у вчиненні інкримінованих злочинів.

Успіхи адвокатів Одеського центру БВПД

часткове виправдання за ч. 2 ст. 121 та ч. 4 ст. 296 КК України

Адвокат **Катерина Білянська** кримінальному провадженні № 12013170250000302 за дорученням від 13.11.2013 № 5418 здійснювала захист клієнта, який обвинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених п. 1, 5, 7, 8, 12 ч. 2 ст. 115, ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 121, ч. 4 ст. 296 КК України, що передбачає покарання у виді довічного позбавлення волі. Завдяки активній правовій позиції адвоката, вироком Біляївського районного суду Одеської області від 02.12.2014 клієнта було частково виправдано по ч. 2 ст. 121 та ч. 4 ст. 296 ККУ і засуджено до 13 років позбавлення волі.

Успіхи адвокатів Полтавського центру БВПД

виправдання за одним із епізодів справи за ч. 2 ст. 307 КК України

Адвокат **Андрій Ялисоветський** за дорученням від 24.01.2014 № 016-0004156 у кримінальному провадженні №12013180220001578 здійснював захист за призначенням особи, обвинуваченої у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 307, ч.1 та 2 ст. 309 КК України (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання з метою збуту чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту). Адвокат заявляв у судових засіданнях усні клопотання, які ґрунтувалися на рішенні Європейського суду з прав людини від 09.06.1998 року по справі «Тейксейра де Кастро проти Португалії», де описано, що дії негласних працівників поліції, які придбали у заявника наркотики, були провокацією правопорушення, а тому не має жодних причин вважати, що без їхнього втручання злочин було б вчинено. У клопотанні захисник зазначав, що мало місце порушення п.1 ст.6 Конвенції з прав людини і основоположних свобод. Автозаводський районний суд м. Кременчука погодився з позицією захисника та ухвалив обвинуваченого за ч. 2 ст.307 КК України визнати невинуватим і виправдати за недоведеністю його участі у вчиненні цього кримінального правопорушення. Підзахисний був визнаний винуватим лише за ч.1 ст.309 КК України, та йому призначене покарання у виді позбавлення волі строком на 1 рік.

Успіхи адвокатів Рівненського центру БВПД

за ч. 1 ст. 289
КК України

Неповнолітній клієнт адвоката **Сергія Турчика** (доручення №017-0000212 від 14.04.2014) у кримінальному провадженні №12013190020000131 обвинувачувався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст.289 КК України (незаконне заволодіння транспортним засобом, за яке передбачене максимальне покарання у виді позбавлення волі на строк до 5 років). Завдяки правильно обраній правовій позиції та тактиці захисту, в ході судового розгляду були встановлені нові фактичні обставини, які вказували на відсутність в діях обвинуваченого складу інкримінованого правопорушення, а саме, що участь у заволодінні транспортним засобом брали інші особи. Незважаючи на встановлені факти, які передбачали зміну правової кваліфікації кримінального правопорушення, прокурор продовжував підтримувати державне обвинувачення за ч. 1 ст. 289 КК України. За таких обставин сторона захисту наполягала на виправданні неповнолітнього за відсутністю в його діях складу злочину, передбаченого ч. 1 ст.289 КК України, так як суд не має права вийти за межі висунутого обвинувачення, зазначеного в обвинувальному акті.

20 січня 2015 року Сарненським районним судом Рівненської області винесено виправдувальний вирок стосовно неповнолітнього підзахисного адвоката Сергія Турчика

Успіхи адвокатів Херсонського центру БВПД

за ч. 1 ст. 203-2 КК
України

Адвокат **Тамара Кушнеренко** за дорученням від 14.05.2014 № 021-0000826 здійснювала захист клієнта, який обвинувачувався у зайнятті гральним бізнесом (ч.1 ст. 203-2 КК України). Адвокат провела конфіденційне побачення з обвинуваченим, ознайомила з матеріалами кримінального провадження, розробила лінію захисту та активно її відстоювала у всіх судових засіданнях. При дослідженні обставин кримінального провадження та наданих доказів, суд встановив, що обвинувачення не містить відомостей, передбачених п. 5 ч. 2 ст. 291 КПК України, зокрема, не викладено фактичних обставин кримінального правопорушення щодо діяльності обвинуваченого, пов'язаної з організацією, проведенням та наданням можливості доступу до азартних ігор на гральних автоматах. Суд дійшов висновку, що стороною обвинувачення не надано достатніх та допустимих доказів вини підзахисного, а тому він підлягає виправданню за відсутністю в його діях складу кримінального правопорушення. 15.12.2014 Чаплинський районний суд Херсонської області виніс виправдувальний вирок щодо клієнта адвоката Тамари Кушнеренко.

Успіхи адвокатів Чернівецького центру БВПД

за ч.3 ст. 149, ч.3 ст.
303, ч. 4 ст. 303, ч.3
ст.28 ч.1 ст.304 КК
України

Підзахисна адвоката **Нелі Тодорюк** (доручення № 19 від 14.01.2014 у кримінальному провадженні № 727/11956/13-к) обвинувачувалась у скоєнні кримінальних злочинів за ч.3 ст. 149, ч.3 ст. 303, ч. 4 ст. 303 ч.3 ст.28 ч.1 ст.304 КК України (погроза вбивством; торгівля людьми або незаконна угода щодо людини; легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом; сутенерство, втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність; підроблення документів, печаток, використання підроблених документів). 29 грудня 2014 року Шевченківський районний суд м. Чернівці виправдав підзахисну за ч.2 ст. 209 та за ч.2 ст. 358 КК України. За рештою обвинувачення підзахисна визнана винною.

[ ] Зміна кваліфікації дій підозрюваного/обвинуваченого на таку, що передбачає менш тяжкий злочин або більш м'яке покарання, або зменшення об'єму обвинувачення

Успіхи адвокатів Дніпропетровського центру БВПД

із ч.1 ст.258-3 – на ч.2
ст. 260 КК України

Адвокат **Сергій Коваленко** за дорученням від 20.01.2015 № 004-0015505 у кримінальному провадженні № 1кп/0202/53/2015 здійснював захист особи, яку обвинуватили у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст.258-3 КК України (створення терористичної групи чи терористичної організації, санкція якої передбачає позбавлення волі на строк від 8 до 15 років з конфіскацією майна або без такої), захисником під час судового слідства було встановлено, що орган досудового розслідування не вірно кваліфікував дії клієнта, адже у діях клієнта не було складу інкримінованого злочину, а його дії слід кваліфікувати за ч. 2 ст. 260 КК України, (створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань, з санкцією – позбавлення волі строком від 3 до 8 років з конфіскацією майна або без такої). Завдяки діям захисника, державним обвинуваченням було змінено обвинувачення з ч. 1 ст.258-3 на ч. 2 ст. 260 КК України та згодом була укладена угода про визнання винуватості. Заслухавши пояснення захисника та доводи прокурора, колегія суддів дійшла висновку, що дана угода підлягає затвердженню та призначено покарання по ч. 2. ст. 260 КК України у виді позбавлення волі строком на 3 роки.

Успіхи адвокатів Закарпатського центру БВПД

з ч. 1 ст. 115 КК України
– на ч. 2 ст. 121 КК
України

Адвокат **Віктор Киретів** за дорученням від 25.09.2014 № 1384 надавав правову допомогу підзахисному, який обвинувачувався у скоєнні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України (умисне вбивство, карається позбавленням волі на строк від 7 до 15 років). Завдяки правильній обраній тактиці захисту, вироком Виноградівського районного суду від 21.01.2015 дії підзахисного було перекваліфіковано з ч. 1 ст. 115 КК України на ч. 2 ст. 121 КК України (умисне тяжке тілесне ушкодження, що карається позбавленням волі на строк від 7 до 10 років). Клієнту було призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 7 років та 6 місяців. Інформація щодо подання стороною обвинувачення апеляційної скарги на вирок суду, - відсутня.

Успіхи адвокатів Запорізького центру БВПД

з ч. 1 ст. 115 КК України
– на ст. 119 КК України

Адвокат **Петро Коваль** за дорученням від 24.04.2014 № 1558 здійснював захист клієнта, який обвинувачувався у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 115 КК України (умисне вбивство), санкція статті якої передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк від 7 до 15 років. Клієнт обвинувачувався у нанесенні потерпілому удару ножом, внаслідок чого останній помер. До клієнта було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Внаслідок професійної роботи адвоката, дії клієнта були перекваліфіковано на ч. 2 ст. 121 КК України (спричинення тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілому). В подальшому були встановлені додаткові обставини, що дало змогу поставити перед судом питання, щодо зміни клієнтові запобіжного заходу на домашній арешт. Адвокату вдалось спростувати позицію сторони обвинувачення та довести суду безпідставність пред'явленого обвинувачення. За результатами розгляду кримінального провадження суд визнав клієнта винним в ненавмисному вбивстві (ст. 119 КК України) та призначив покарання у виді позбавлення волі строком на три роки, звільнивши від відбування покарання з випробувальним строком 1 рік.

Успіхи адвокатів Кіровоградського центру БВПД

з ч. 1 ст. 115 КК України
– на ст. 119 КК України

Адвокат **Вікторія Мельниченко** за дорученням від 10.02.2014 № 224 у провадженні №-390/244/14-к здійснювала захист за призначенням підозрюваного у 13 епізодах злочинів, передбачених ч. 2 ст. 185 КК України (крадіжка). Завдяки професійним діям адвоката 13.11.2014 року до обвинувального акту було внесено зміни, за якими підзахисному в обвинуваченні залишено тільки 4 епізоди злочинів злочинної діяльності. Крім того 10.07.2014 року Кіровоградський районний суд постановив ухвалу, якою задовольнив клопотання адвоката про зміну запобіжного заходу з тримання під вартою змінити на домашній арешт. 02.12.2014 суд визнати визнав клієнта винним за ч. 2 ст. 185 КК України та призначив йому покарання у виді арешту строком на 6 місяців.

з ч.3 ст. 186, ч.2 ст.146,
ч.2 ст. 152, ч.2 ст. 153
КК України – на ч.1, ч.2
ст. 163 КК України

Адвокат **Олег Логвінов** за дорученням від 08.01.2013 № 11 здійснював захист клієнта, якому інкриміновано вчинення злочинів, передбачених ч.3 ст. 186, ч.2 ст.146, ч.2 ст. 152, ч.2 ст. 153 КК України (крадіжка, незаконне позбавлення волі або викрадення людини, зґвалтування та насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом). Завдяки успішним та професійним діям адвоката старшим прокурором видано постанову, якою епізоди злочинів передбачених ч. 2 ст. 152, ч. 2 ст. 153 КК України виключено у зв'язку з недостатністю доказів для доведення винуватості. Крім того, дії підозрюваного передбачені ч. 3 ст. 186 перекаваліфіковано на ч. 1 ст. 162 КК України. У результаті судового розгляду ухвалено вирок, за яким клієнта визнано винним у скоєнні злочинів, передбачених ч. 1 ст.162 КК України, ч. 2 ст. 146 КК України і призначено покарання: за ч. 1 ст. 162 КК України в виду штрафу в розмірі 850 гривень на користь держави, за ч. 2 ст. 146 КК України у виді 3 років позбавлення волі.

Успіхи адвокатів Львівського центру БВПД

з ч. 1 ст. 121 КК України
– на ст. 128 КК України

Адвокат **Олег Пелешак** за дорученням від 16.10.2014 № 2284 у кримінальному провадженні №12014140070002616 здійснював захист клієнта, обвинуваченого у скоєнні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України (умисне тяжке тілесне ушкодження), а саме у тому, що він у ході суперечки наніс потерпілому один удар ножом в область живота, чим спричинив останньому проникаюче-ножове поранення передньої черевної стінки. Під час досудового розслідування адвокат заперечував відносно кваліфікації дій за вищезазначеною статтею. В результаті дії його клієнта були перекаваліфіковані на ст. 128 КК України (необережне тяжке тілесне ушкодження) (обвинувальний акт від 09.12.2014).

Успіхи адвокатів Одеського центру БВПД

з ч. 1 ст. 115 КК України
– на ст. 119 КК України

Адвокат **Петро Кобзар** на підставі доручення від 17.07.2013 №3302 у кримінальному провадженні № 12013170470001287 здійснював захист обвинуваченої, якій інкримінували

вчинення злочину, передбаченого ч.1 ст. 115 КК України (умисне вбивство, санкція статті передбачає покарання до п'ятнадцяти років позбавлення волі). В ході судового розгляду та завдяки роботі адвоката було змінено кваліфікацію діяння обвинуваченого на ч. 1 ст. 119 КК України (вбивство через необережність, з санкцією у виді позбавлення волі на строк до п'яти років)

Успіхи адвокатів Харківського центру БВПД

Адвокат **Вадим Цемкалов** за дорученням № 2760 від 28.08.2014 захищав інтереси клієнтки, яка органами досудового слідства обвинувачувалася у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст.15, ч. 1 ст.115 КК України (замах на умисне вбивство). Санкція статті передбачає покарання – позбавлення волі на строк від 7 до 15 років. Адвокат наполягав на перекваліфікації дій обвинуваченої із закінченого замаху на умисне вбивство на умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, вчинене при перевищенні меж необхідної оборони. В результаті вироком від 20.01.2015 клієнтку було визнано винною у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.121 КК України (тяжке тілесне ушкодження) та їй було призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 5 років. На підставі ст.75 КК України їй було звільнено від відбування призначеного покарання, з іспитовим строком 3 роки. Міру запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою до набрання вироком законної сили було змінено на домашній арешт та звільнення з під варти в залі суду.

з ч. 2 ст. 15 та ч.1 ст.
115 КК України – на ч. 1
ст. 121 КК України

Адвокат **Вікторія Зубенко** за дорученням № 3110 від 22.09.2014 здійснювала захист клієнта, який органами досудового слідства обвинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених ч.1 ст.304 КК України (втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність; санкція – позбавлення волі від 3 до 7 років) та ч.2 ст.185 КК України (крадіжка; санкція – позбавлення волі до 5 років). Завдяки роботі адвоката в ході судового слідства прокурором було змінено обвинувачення та виключено з нього обвинувачення за ч. 1 ст. 304 КК України, оскільки в ході допиту в суді було встановлено, що ознаки зазначеного кримінального правопорушення в його діях відсутні.

за ч. 1 ст. 304, ч. 2 ст.
185 КК України

Вироком Золочівського районного суду Харківської області від 21.11.2014 клієнта було визнано винним у вчиненні злочину, передбаченого ч.2 ст. 185 КК України та призначено йому покарання із застосуванням ст. 69 КК України у виді штрафу в розмірі 680 гривень.

Успіхи адвокатів Чернігівського центру БВПД

У рамках кримінального провадження № 12014270180000969 адвокату **Миколі Самоїленку** було видано доручення від 28.08.2014 № 878/14 для здійснення захисту клієнта, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 121 КК України (умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого). В ході проведення слідчих дій під час досудового розслідування адвокату вдалося довести, що в діях його підзахисного відсутній склад злочину, передбачений ч. 2 ст. 121 КК України. Завдяки правильно обраній адвокатом позиції захисту, в рамках досудового розслідування відбулася зміна кваліфікації дій підозрюваного з ч. 2 ст. 121 КК України на ч. 1 ст. 119 КК України, а саме, вбивство, вчинене через необережність. Відповідно до вироку Ніжинського міськрайонного суду від 18.12.2014 року клієнта визнано винним за ч. 1 ст. 119 КК України та призначено покарання у виді позбавлення волі строком на три роки

з ч. 2 ст. 121 КК України
– на ч. 1 ст. 119 КК
України

[ ] Зміна/скасування/залишення в силі судових рішень на користь клієнтів судами апеляційної та касаційної інстанцій

Успіхи адвокатів Рівненського центру БВПД

Адвокат **Ірина Пашкевич** згідно доручення № 3 від 05.01.2015 року була залучена до участі у кримінальному провадженні № 12013190120000172 на стадії апеляційного розгляду для здійснення захисту клієнта, який за вироком місцевого суду засуджений за ч.1 ст.121 КК України на 5 років позбавлення волі (санкція статті передбачає позбавлення волі на строк від 5 до 8 років). Вивчивши матеріали провадження та провівши конфіденційне побачення з клієнтом, останній змінив свою позицію, в зв'язку з чим було внесено зміни до апеляційної скарги клієнта, в якій поставлено суд прохання про пом'якшення призначеного покарання з огляду на наявність декількох обставин, що істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину. У судовому засіданні клієнт свою вину у вчиненні кримінального правопорушення визнав повністю, щиро розкався, а також частково відшкодував завдані збитки. Перевіривши та дослідивши всі обставини кримінального провадження, судова колегія апеляційного суду Рівненської області ухвалою від 29 січня 2015 року змінила вирок

зміна вироку суду
першої інстанції,
пом'якшення
призначеного
покарання

місцевого суду та пом'якшила призначене обвинуваченому покарання із застосуванням ст. 69 КК України до двох років шість місяців позбавлення волі.

Успіхи адвокатів Хмельницького центру БВПД

скасування вироку суду першої інстанції, направлення справи на новий судовий розгляд

Адвокат **Вадим Кулебякін** за дорученням №516 від 28.05.2014 здійснював захист клієнта, засудженого за ст.ст.185 ч.2, 15-185 ч.2, 185 ч.3, 70 КК України (крадіжка) на 4 роки позбавлення волі. За вироком суду 1 інстанції клієнт скоїв 14 епізодів крадіжок різного майна з автомобілів. Кримінальне провадження розглядалось в суді 1 інстанції за правилами ст.ст.349-351 КПК України – досліджувалась частина доказів, а саме суд обмежився допитом підсудного який визнав вину. Не погоджуючись із вироком суду адвокат і обвинувачений подали апеляційні скарги у яких просили вирок скасувати. В апеляційній інстанції було проведено судове слідство і був прослуханий технічний носій інформації, на якому зафіксоване судове провадження в суді 1 інстанції. Із запису стало очевидно, що засуджений по всіх епізодах злочинних дій не давав вільних показів. Він посилався на те, що не пам'ятає обставин скоєння злочинів, яке майно викрадав, заперечував частину викраденого майна. В апеляційному суді засуджений пояснив, що у перервах між засіданнями працівники міліції вчиняли тиск на нього, погрожували негативними наслідками у разі відмови від зізнавальних показань. За таких обставин адвокат спромігся переконати колегію суддів у тому, що судом 1 інстанції не дотримано вимог ст.349 КПК України, що є істотним порушенням вимог КПК, порушено право на захист його підзахисного. Ухвалою від 25 грудня 2014 року вирок відносно клієнта скасовано і справу направлено на новий судовий розгляд.

зміна вироку суду першої інстанції

Адвокат **Михайло Мариняк** за дорученням №905 від 01.09.2014 представляв інтереси клієнтки, засудженої за ч.2 ст.185 КК України (крадіжка) на 1 рік позбавлення волі і на підставі ст.75 КК України звільненої від відбування покарання з іспитовим строком 1 рік. На підставі ст.71 КК України попередній вирок в вигляді штрафу визначено виконувати самостійно. В апеляції захисник звернув увагу на те, що за дослідженими доказами в суді 1 інстанції його підзахисна була затримана на місці скоєння злочину, а отже не реалізувала свій злочинний умисел до кінця У судовому засіданні в суді апеляційної інстанції захисник підтримав свою апеляцію. Ухвалою апеляційного суду Хмельницької області від 24 грудня 2014 року вирок суду 1 інстанції змінено. Дії клієнта перекваліфіковано на ч.2 ст.15, ч.2 ст.185 КК України – як замах на скоєння крадіжки. В решті вирок залишено без змін.

[ ] Позитивна практика у галузі застосування заходів забезпечення кримінального провадження

Успіхи адвокатів Волинського центру БВПД

зміна запобіжного заходу, звільнення з-під варти у залі суду

Адвокат **Євгенія Коваленко** за дорученням № 609 від 06.10.2013 у кримінальному провадженні №12013020010002013 здійснює захист клієнта, який обвинувачується у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 296, ч. 2 ст. 186, ч. 2 ст. 187, ч. 1 ст. 304 КК України. Клієнту було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Судове слідство триває вже рік. За клопотанням захисника 31 грудня 2014 року суд змінив запобіжний захід з тримання під вартою на домашній арешт з покладанням обов'язку носити електронний засіб контролю.

Успіхи адвокатів Дніпропетровського центру БВПД

задоволення клопотання сторони захисту про визнання затримання незаконним

Адвокат **Андрій Мелешко** за дорученням від 30.12.2014 №004-0015275 здійснював захист за призначенням особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 187 КК України (розбій), та затриманої слідчим в порядку ст. 208 КПК України. Захисник звернувся до слідчого суді на підставі ст. 206 КПК України з проханням визнати затримання незаконним та звільнити особу, мотивуючи тим, що після вчинення злочину до моменту фактичного затримання пройшло більш ніж 72 години, а слідчий не звернувся до суду з клопотанням про обрання запобіжного заходу. Суд, вислухавши думки учасників процесу, задовольнив скаргу адвоката в повному обсязі, зробивши таким чином прецедент у практиці суду стосовно таких рішень.

Успіхи адвокатів Київського міського центру БВПД

звільнення психічно-хворого підзахисного з медичного закладу

Адвокат **Олександр Кудрявцев** за дорученням від 19.11.2014 № 9236 у кримінальному провадженні №12014100120002008 представляв інтереси клієнта, обвинуваченого у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 259 КК України (завідомо неправдиве повідомлення про підготовку вибуху), який був взятий під варту. В ході розслідування з'ясувалося, що клієнт хворіє на психічний розлад і є неосудним. 22.11.2014 року слідчим

суддею запобіжний захід був змінений з тримання під вартою на поміщення до психіатричної лікарні строком до 09.12.2014 року. До 09.12.2014 року слідство у справі було закінчене і до суду надійшло клопотання про застосування до клієнта примусових заходів медичного характеру. Суд призначив розгляд даного клопотання по суті на 12.12.2014 року. Отже, до першого судового засідання в справі у клієнта збіг строк тримання в психіатричному закладі. Однак, попри закінчення строку утримання в психіатричному закладі адміністрація лікарні клієнта не звільнила. Адвокатом була подана скарга за ст. 206 КПК, в якій він наголошував на незаконності утримання його клієнта в психіатричній лікарні. Слідчий суддя, реагуючи на скаргу адвоката, почав вживати заходів щодо негайної доставки обвинуваченого до суду для з'ясування питання законності його утримання. В результаті адміністрація психіатричної лікарні звільнила клієнта не чекаючи ухвали слідчого судді. Під час підготовчого судового засідання суд вирішив не обирати клієнтові жодних запобіжних заходів, хоча прокурор наполягав на його повторному поміщенні до психлікарні. Судовий розгляд триває.

17.01.2015 року адвокат **Олександр Кудрявцев** за дорученням № 10092 здійснював захист клієнта, затриманого за підозрою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України (грабіж), який він за версією обвинувачення вчинив ще у травні 2014 року. За версією слідства, весь цей час (8 місяців!) клієнт перебував у розшуку. 19.12.2014 року органи слідства отримали в слідчого судді дозвіл на затримання клієнта з метою доставки в суд для розгляду клопотання про обрання йому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. На цій підставі 18.01.2015 року 20-ти річний, раніше не судимий клієнт був взятий під варту. Наступного ж дня адвокатом була подана апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді. В ході підготовки до апеляційного розгляду адвокатом були розшукані батьки та інші родичі клієнта, встановлена і підтверджена наявність офіційного місця проживання в Київській області, а також отримані в суді матеріали, на підставі яких слідчий суддя виносив дозвіл на затримання. Завдяки цьому перед апеляційним судом адвокат довів наявність у свого клієнта міцних соціальних зв'язків, місця проживання, а також ту обставину, що розшук клієнта насправді не здійснювався, оскільки жодного документу на його підтвердження слідством надано не було. В результаті апеляційний суд ухвалу слідчого судді скасував, звільнив клієнта з-під варту та застосував до нього домашній арешт в нічний час доби.

скасування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

Успіхи адвокатів Миколаївського центру БВПД

відмова у задоволенні клопотання сторони обвинувачення про застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту

Адвокату **Руслану Канівцю** 31.12.2014 було видано доручення №014-0002846 для здійснення у кримінальному провадженні №12014150030006085 захисту клієнта, якому було повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України (хуліганство), санкція якої передбачає позбавлення волі на строк від 3 до 7 років. Слідчий подав до суду клопотання про застосування до підозрюваного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою з метою запобігти можливим спробам клієнта переховатись від органів досудового розслідування і суду. Заслухавши доводи захисника, який обґрунтовано заперечував проти задоволення клопотання слідчого та просив обрати більш м'який запобіжний захід, 02.01.2015 року Заводський районний суд міста Миколаєва виніс ухвалу, якою відмовив в задоволенні клопотання сторони обвинувачення та застосував до підозрюваного запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

Успіхи адвокатів Тернопільського центру БВПД

відмова у задоволенні клопотання сторони обвинувачення про застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту

Адвокат **Микола Шлапак** за дорученням № 3 від 03.01.2015 у кримінальному провадженні № 12014210010003341 здійснював захист клієнта, затриманого слідчим СВ Тернопільського МВ УМВС України в Тернопільській області за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України (відкрите викрадення чужого майна (грабіж), вчинене з насильством, яке не є небезпечним для життя та здоров'я потерпілого, вчиненого за попередньою змовою групою осіб) – тяжкого злочину, за який законом передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк від 4 до 6 років. 5 січня 2015 року слідчий звернувся до слідчого судді з клопотання про застосування до підозрюваного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. В судовому засіданні слідчим суддею Тернопільського міськрайонного суду проаналізовано аргументи та надані захисником докази, та відмовлено в задоволенні клопотання слідчого про застосування до клієнта запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, застосувавши до нього запобіжний захід у вигляді домашнього арешту. Суддею враховано молодий вік підозрюваного, наявність у нього постійного місця проживання та реєстрації, позитивну характеристику, відсутність доказів, які свідчать про його ухилення та переховування від органів досудового слідства та продовження

злочинної діяльності. Ухвалою апеляційного суду Тернопільської області від 13 січня 2015 року в задоволенні апеляційної скарги прокурора прокуратури міста Тернополя на ухвалу слідчого судді Тернопільського міськрайонного суду від 05 січня 2015 року відмовлено та залишено вказану ухвалу без змін.

задоволення клопотання захисника про звільнення з-під варти

Адвокат **Людмила Мартищук** за дорученням № 459 від 6.06.2014 представляла інтереси клієнта, затриманого в порядку ст. 208 КПК України за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України (таємне викрадення чужого майна, поєднане із проникненням в житло, інше приміщення чи сховище або що завдало значної шкоди) – тяжкий злочин, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк від 3 до 6 років. Всупереч ч. 2 ст. 278 КПК України, затриманому не було повідомлено про підозру протягом 24 годин з моменту затримання. Про незаконність затримання клієнта захисником було подано скаргу прокурору Бережанського району, в якій поставлено вимогу негайно звільнити клієнта з-під варти. Постановою начальника ІТТ Бережанського РВ УМВС України в Тернопільській області від 08.06.2014 року затриманого було звільнено з-під варти з ІТТ.

Успіхи адвокатів Чернівецького центру БВПД

застосування більш м'якого запобіжного заходу

Підзахисний адвоката **Олександра Саламановича** (доручення №7 від 05.01.2015 у кримінальному провадженні № 12015260020000020) був затриманий за підозрою у скоєнні кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 121 КК України (умисне тяжке тілесне ушкодження). Слідчий СВ Першотравневого РВ УМВС України в Чернівецькій області звернувся до суду з клопотанням про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Завдяки роботі адвоката 07 січня 2015 року ухвалою Першотравневого районного суду м. Чернівці слідчому було відмовлено в клопотанні та до його підзахисного було застосовано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

[ ] Звільнення від покарання/відбування покарання/кримінальної відповідальності

Успіхи адвокатів Івано-Франківського центру БВПД

звільнення від кримінальної відповідальності

Адвокат **Катерина Крамаренко** за дорученням від 19.06.2014 №416 захищала інтереси клієнта, який обвинувачувався у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст. 164 КК України, (злісне ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дітей (аліментів), а також злісне ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацездатних дітей, що перебувають на їх утриманні), яке карається громадськими роботами на строк від 80 до 120 годин або виправними роботами на строк до 1 року, або обмеженням волі на строк до 2 років. Згідно рішення Івано-Франківського міського суду від 22.06.2010 року з клієнта суд ухвалив стягнути аліменти на користь колишньої дружини на утримання неповнолітніх дітей 1995 р. н. в твердому грошовому розмірі. З квітня 2010 по січень 2013 року клієнт, отримуючи доходи, злісно ухилявся від сплати аліментів на утримання дітей та участі в їх виховання не приймав. На виклики та попередження державного виконавця щодо погашення боргу не реагував. Заборгованість станом на січень 2013 року становила 20400 гривень. Завдяки кваліфікованим діям адвоката, який надав в судові засідання заяву колишньої дружини про повернення виконавчого листа № 2-4415 виданого 22.06.2010, судом по справі встановлено, що виконавче провадження про стягнення аліментів з клієнта було закрито внаслідок повернення виконавчого листа за її заявою. В судовому засіданні обвинувачений свою вину не визнав. Адвокат подав клопотання щодо закриття кримінального провадження у зв'язку із зміною обстановки. Вислухавши думку учасників кримінального провадження, дослідивши матеріали справи, своїм вироком від 11.12.2014 року суд звільнив клієнта від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.

Успіхи адвокатів Черкаського центру БВПД

звільнення від кримінальної відповідальності

Адвокат **Микола Штих** за дорученням № 023-0001231 від 08.12.2014 у кримінальному провадженні № 697/2737/14-к захищав інтереси клієнта, якому інкримінувалося вчинення злочину, передбаченого ч.3 ст.185 КК України (крадіжка, поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому; санкція – покарання у виді позбавлення волі від 3 до 6 років) та ч.1 ст. 263 КК України (носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу; санкція – покарання у виді позбавлення волі від 3 до 7 років). Завдяки своєму професіоналізму, захисник зумів переконати суд суворо не карати

підзахисного, пояснивши, що останній має на утриманні двох малолітніх дітей, щиро кається, активно сприяв розкриттю злочину, свою вину визнає. Суд всебічно дослідивши матеріали справи, взявши до уваги доводи адвоката призначив клієнту покарання: за ч.3 ст. 185 КК України у виді 3 роки позбавлення волі (мінімальний розмір покарання); за ч.1 ст. 263 КК України у виді 4 роки позбавлення волі. За сукупністю злочинів остаточно визначив покарання у виді 4 років позбавлення волі. На підставі ст.75 КК України звільнив клієнта від відбування покарання з випробуванням, встановивши йому іспитовий строк 2 роки. Зазначений вирок в апеляційному порядку не оскаржувався.

У рамках кримінального провадження адвокату **Ларисі Колісник** було видано доручення № 023-0000364 від 01.04.2014 року для здійснення захисту за призначенням підозрюваного у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч.1 та ч. 3 ст. 185 КК України (крадіжка). Вироком Драбівського районного суду Черкаської області від 29.09.2014 року клієнта визнано винним у вчиненні інкримінованих злочинів та призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 3 роки і 6 місяців. Також до нього застосовані примусові заходи медичного характеру у вигляді амбулаторної психіатричної допомоги у примусовому порядку за місцем відбування покарання. Частково не погоджуючись із таким судовим рішенням прокурор подав апеляційну скаргу до Апеляційного суду Черкаської області, поставивши питання про його скасування та призначення обвинуваченому більш суворого покарання. Захисник також звернувся до апеляційного суду Черкаської області з апеляційною скаргою, де ставив питання про скасування вироку та направлення справи на нове судове слідство. Під час судового засідання адвокат обґрунтував подання апеляційної скарги, пояснивши, що досудове слідство було проведено не об'єктивно, не всебічно та упереджено. Також захисник зазначив, що при призначенні покарання судом не були враховані наявні захворювання серця у клієнта. Відповідно до ухвали апеляційного суду Черкаської області від 10.12.2014 року, апеляційну скаргу прокурора у справі залишено без задоволення, апеляційну скаргу обвинуваченого – задоволено. Вирок Драбівського районного суду Черкаської області від 29.09.2014 року змінено у бік пом'якшення покарання. На підставі ст.75 КК України клієнта звільнено від відбування покарання з випробуванням, з іспитовим строком 1 рік. Також суд зобов'язав клієнта пройти призначене амбулаторне лікування за місцем проживання.

звільнення від кримінальної відповідальності

Успіхи адвокатів Чернігівського центру БВПД

В рамках кримінального провадження № 12014270200000349 адвокату **Анатолію Калині** було видано доручення від 14.11.2014 № 1204/14 для здійснення захисту за призначенням неповнолітнього, який обвинувачувався у вчиненні тяжкого кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 186 КК України – грабїж, поєднаний з проникненням до приміщення (санкція статті передбачає покарання до 8 років позбавлення волі). Завдячуючи активній участі під час проведення слідчих дій на етапі досудового розслідування та, скориставшись своїми повноваженнями щодо заявлення клопотань про допит свідків, дослідження доказів, адвокат домогся того, що під час винесення вироку суд прийшов до висновку, що призначити покарання доцільно із застосуванням ст. 69 КК України – нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції ч. 3 ст. 186 КК України. Вироком Носівського районного суду від 22.12.2014 року підзахисного визнано винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 186 КК України та призначено покарання із застосуванням ст. 69 КК України у виді позбавлення волі на один рік. На підставі ст.ст. 75, 104 КК України клієнта звільнено від відбування покарання з випробуванням зі встановленням іспитового строку два роки.

звільнення від відбування покарання з випробуванням із застосуванням ст. 69 КК України

[ ] Закриття кримінального провадження

Успіхи адвокатів Волинського центру БВПД

27.11.2014 року адвокату **Марті Вельгус** було видано доручення за № 983 для здійснення в кримінальному провадженні № 12014030050000911 захисту за призначенням особи, яка обвинувачувалась у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України. Максимальна міра покарання за скоєне діяння – 5 років позбавлення волі. Клієнт є неодноразово судимим. Органом досудового розслідування встановлено, що клієнт, діючи з корисливих мотивів, умисно, повторно, шляхом вільного доступу таємно викрав цінні речі, чим спричинив майнову шкоду потерпілій, яка у судовому засіданні не з'явилась, подала до суду письмову заяву, у якій просила слухати справу за її відсутності, крім того подала письмове клопотання про закриття кримінального провадження у зв'язку з відмовою від

закриття кримінального провадження за ч.2 ст. 185 КК України

обвинувачення, оскільки обвинувачений є її сином. У судовому засіданні обвинувачений та його захисник не заперечили щодо закриття кримінального провадження. Вислухавши думку учасників судового засідання, думку прокурора, який не заперечив щодо задоволення клопотання потерпілої, дослідивши матеріали кримінального провадження, суд дійшов висновку про можливість закриття кримінального провадження у зв'язку з відмовою потерпілої від обвинувачення. Ухвалою Нововолинського міського суду Волинської області від 15 січня 2015 року кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України, закрито на підставі п.7 ч.1 ст. 284 КПК України.

Успіхи адвокатів Львівського центру БВПД

закриття
кримінального
провадження за ч.2 ст.
263 КК України

Адвокат **Володимир Лучка** за дорученням від 15.12.2014 № 2794 у кримінальному провадженні №12014140380000434 захищав інтереси клієнта, який обвинувачувався у скоєнні злочину передбаченого ч.2 ст.263 КК України, а саме у незаконному носінні та збуті холодної зброї без передбаченого законом дозволу. Внаслідок правильно обраної тактики захисту, постановою прокуратури Львівської області кримінальне правопорушення відносно клієнта було закрито на підставі п.2 ч.1 ст.284 КПК України у зв'язку з відсутністю в його діях складу кримінального правопорушення за ч.2 ст.263 КК України.

Успіхи адвокатів Сумського центру БВПД

закриття
кримінального
провадження за
ч. 1 ст. 125 КК України

Адвокат **Віталій Глуценко** за дорученням № 18-0001075 від 22 листопада 2014 року у кримінальному провадженні № 1-кп/585/289/14 здійснював захист клієнта, який обвинувачувався у вчиненні тяжкого злочину, передбаченого ч.3 ст. 185 КК України (крадіжка), та злочину невеликої тяжкості – ч.1 ст. 125 КК України (умисне легке тілесне ушкодження). Клієнт неодноразово засуджувався за вчинення аналогічних злочинів, востаннє – 12.11.2014 року за ч.3 ст. 185 КК України до 3-х років позбавлення волі з застосуванням ст. ст. 75,76 КК України з іспитовим строком 1 рік. Під час судового розгляду справи в суді першої інстанції адвокат активно співпрацював зі своїм підзахисним та потерпілою по епізоду ч.1 ст. 125 КК України. Результатом співпраці є ухвала суду від 24.12.2014 року про закриття кримінального провадження у зв'язку з відмовою потерпілої від обвинувачення. По обвинуваченню за ч.3 ст. 185 КК України особу засуджено з застосуванням ч.1 ст. 69, ч.4 ст. 70 КК України на 1 рік обмеження волі. Мірою запобіжного заходу до вступу вироку в законну силу залишено особисте зобов'язання.

НАШІ АДВОКАТИ

Адвокати системи БПД, чиї приклади успішного захисту наведено у даному випуску інформаційного дайджесту

Волинська область

Вельгус
Марта Віталіївна
097 536 78 84, v_marta1@mail.ru

Коваленко
Євгенія Вікторівна
050 671 55 06, evgenia.k@mail.ru

Дніпропетровська область

Мелешко
Андрій Вікторович
066 527 3101

Житомирська область

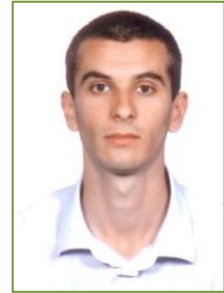

Василевська
Ольга Анатоліївна
050 534 17 02, amazonka_107@mail.ru

Сингаївський
Володимир Іванович
093 952 41 70

Закарпатська область

Ціпле Іван Юрійович
095 693 95 53
larisa-marina@rambler.ru

Запорізька область

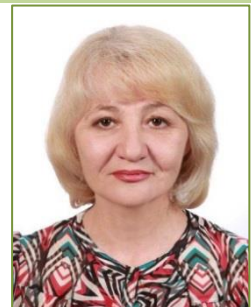

Вайновський
Євген Олександрович
050 694 17 39

Коваль
Петро Юрійович
050 547 04 02

Івано-Франківська область

Крамаренко
Катерина Сергіївна
066 246 67 50
katherina-kramarenko@rambler.ru

Кіровоградська область

Логвінов
Олег Вікторович
050 691 57 19
logvinov-oleg.68@mail.ru

Миколаївська область

Башук
Віра Феодосіївна
093 207 78 55, 050 289 38 21
baschuck.v@yandex.ru

Канівець
Руслан Володимирович
093 043 30 67, 067 799 10 18
kanivets.r@yandex.ru

Рівненська область

Пашкевич
Ірина Андріївна
067 362 30 24, kiss391@rambler.ru

Турчик
Сергій Леонідович
097 777 71 38, turserleon@mail.ru

Сумська область

Глущенко
Віталій Вікторович
097 902 52 47

Херсонська область

Кушнеренко
Тамара Валеріївна
066 733 01 26, 1vhk@ukr.net

Черкаська область

Колісник
Лариса Олександрівна
063 744 85 75

Штих
Микола Миколайович
050 313 32 76

Чернівецька область

Саламанович
Олександр Георгійович
050 374 42 94, salamanovich@gmail.com

Тодорюк
Неля Михайлівна
050 071 49 77, nelya-t@mail.ru

Калина
Анатолій Миколайович
067 444 13 48, kalynagalyna@mail.ru

Чернігівська область

Місто Київ

Кудрявцев
Олександр Владиславович
095 480 02 77, ukradvocat@gmail.com

Дніпропетровська область

Коваленко Сергій Олександрович
096 260 15 57, 063 586 66 66,
advokat80.27@mail.ru

Закарпатська область

Киретів Віктор Васильович
050 663 40 45, smozeee@mail.ru

Київська область

Собчук Ольга Олегівна
093 198 88 65, oli4ka-s@ukr.net

Кіровоградська область

Мельниченко Вікторія Георгіївна
066 793 19 15, vik.melnichenko@mail.ru

Одеська область

Білянська Катерина Аркадіївна
067 886 09 89
belyanskaya.advokat@ukr.net

Одеська область

Кобзар Петро Юрійович
048 794 69 69, Kobzar.p@mail.ru

Полтавська область

Ялисоветський Андрій Андрійович
067 757 16 70

Тернопільська область

Мартищук Людмила Петрівна
067 208 61 16, MilaMarty@ukr.net

Тернопільська область

Шлапак Микола Якович
096 735 48 49

Харківська область

Зубенко Вікторія Василівна
050 343 0732, vita_zubehko@mail.ru

Цемкалов Вадим Іванович
099 720 59 69, Tsemvi.777.law@mail.ru

Хмельницька область

Кулебякін Вадим Олександрович
097 877 7303, 0382 65 2577
kulebyakinvadim@gmail.com

Чернігівська область

Мариняк Михайло Вікторович
03857 9 18 90, 067 377 08 39, 067 377 0839,
marynyak-mv@rambler.ru

Самойленко Микола Дмитрович
067-695-36-42, sam-md@i.ua

Кращі практики адвокатської діяльності та менеджменту

[ ] Адвокатська практика надання БВПД

Запропонований суброзділ дайджесту – огляд вибраних прикладів адвокатських ініціатив, які можуть бути корисними у роботі колег-адвокатів у відповідних ситуаціях.

Задоволення клопотання захисника про повернення обвинувального акта прокуророві

Адвокат **Марта Вельгус** брала участь у кримінальному провадженні про обвинувачення клієнта за ч. 2 ст.185 КК України (крадіжка). Органом досудового розслідування клієнт обвинувачувався у тому, що за попередньою змовою з іншою особою, перебуваючи в приміщенні нічного клубу, попередньо розподіливши ролі, з корисливих мотивів, з метою незаконного заволодіння чужим майном, таємно викрав матеріальні цінності у потерпілої, чим спричинили останній майнової шкоди на певну суму. Захисник в підготовчому судовому засіданні заявила клопотання про повернення прокуророві обвинувального акта, оскільки він не відповідає вимогам п. 2. ч. 2 ст. 291 КПК України (анкетні дані одного з обвинувачених не відповідають анкетним даним особи, яка обвинувачується у вчиненні зазначеного кримінального правопорушення). Ухвалою Нововолинського міського суду Волинської області клопотання захисника задоволено та обвинувальний акт повернуто прокурору.

Із текстом ухвали Нововолинського міського суду Волинської області можна ознайомитись у **Додатку 1** (***NB!** Цей та наступні додатки доступні лише для працівників та адвокатів системи БПД*).

Клопотання про витребування документу

У провадженні Московського районного суду м.Харкова знаходиться кримінальне провадження відносно клієнта адвоката Харківського центру БВПД **Ірини Кузіної**, якому інкриміновано вчинення злочину за ч.2 ст.307 КК України (тяжкий злочин пов'язаний із незаконним виробництвом із збутом наркотиків, і передбачає покарання у вигляді позбавлення волі до 10 років із конфіскацією майна). На підставі постанов прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину у даному кримінальному провадженні проти клієнта адвоката Кузіної здійснено дві негласні слідчі (розшукові) дії – контрольовані злочини у формі оперативної закупівлі наркотичного засобу. Захисник звернула увагу суду на те, що неможливо оцінити законність чи незаконність дій працівників міліції (Лінійний відділ на станції «Основа» УМВС на Південній залізниці), право на що передбачено ч.2 ст.19 Конституції України, без обізнаності щодо того, який саме спосіб отримання доказів передбачений законодавством був використаний. У зв'язку із чим задля встановлення відповідності дій слідчого та оперативних працівників необхідне вивчення Інструкції про порядок проведення контрольованої поставки, контрольованої та оперативної закупки товарів, предметів, речей, послуг, документів, засобів і речовин, у тому числі заборонених до обігу, у фізичних та юридичних осіб, незалежно від форм власності, затвердженою наказом МВС, СБУ та Міністерства доходів і зборів України від 16.09.2013 р. №887/1384/480 – як стороною захисту, так і судом. Адвокат Кузіна звернулася до суду із відповідним клопотанням, у якому вказала, що у разі невідповідності дій слідчого та оперативних працівників міліції даних Інструкції, докази обвинувачення, отримані в результаті таких дій, мають бути визнані недопустимими як отримані незаконним шляхом. Адже відповідно до положень ч.3 ст.62 Конституції України, обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях.

Із шаблоном клопотання, складеного Іриною Кузіною, можна ознайомитись у **Додатку 2**.

[ ] Корисні практики в роботі регіональних центрів БВПД

У даному суброзділі дайджесту – збірка прикладів корисних практик з управління та забезпечення роботи центрів БВПД, доведення їх до відома інших центрів БВПД у різних регіонах з метою можливого запровадження аналогічних практик. У випуску №5 дайджесту пропонуємо ознайомитися із наступними прикладами таких практик.

Практика успішної взаємодії центрів БВПД із правоохоронними органами

15 січня 2015 року о 13⁰⁰ Чернівецький центр БВПД було повідомлено про затримання цього ж дня о 01⁰⁰ 2-х неповнолітніх осіб в порядку ст. 208 КПК України за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення передбаченого ч. 3 статті 185 КК України (крадіжка).

Статтю 209 КПК України передбачено, що особа є затриманою з моменту, коли вона силою або через підкорення наказу змушена залишитися поряд із уповноваженою службовою особою чи в приміщенні, визначеному уповноваженою особою). Отже, Чернівецький центр БВПД було повідомлено про затримання зазначених осіб лише **через 12 годин** після їх фактичного затримання, що свідчить про **грубе порушення працівниками Шевченківського РВ УМВС України в Чернівецькій області Порядку інформування про затримання осіб**, частини 4 статті 213 КПК України та статті 5 Закону України «Про міліцію». У відповідь на лист Чернівецького центру БВПД стосовно вказаного порушення, прокуратура Шевченківського району м. Чернівців доручила начальнику Шевченківського РВ УМВС України провести службове розслідування по факту затримання неповнолітніх.

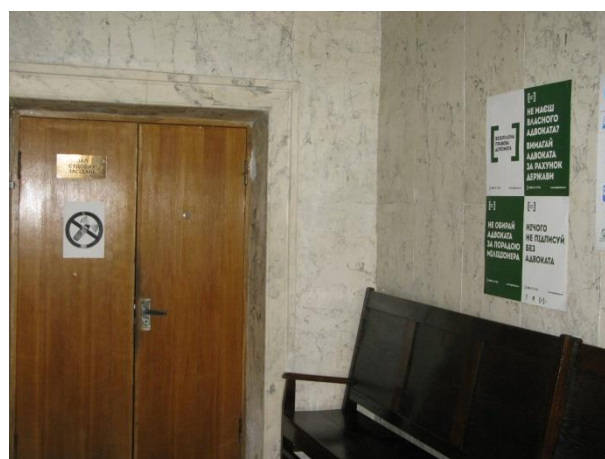
NB! Із листами Чернівецького центру БВПД та Прокуратури Шевченківського району міста Чернівців можна ознайомитися у **Додатках 3 та 4**.

Практика успішної взаємодії центрів БВПД із правоохоронними органами та судами

За результатами домовленостей Рівненського центру БВПД із місцевими судами було погоджено розміщення плакатів та наклейок з інформацією про право громадян на безоплатну вторинну правову допомогу у судах області.

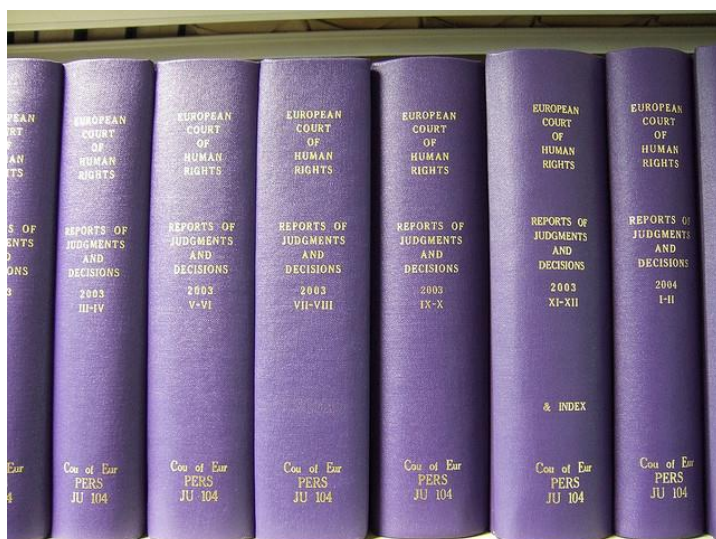
Рівненський районний суд Рівненської області

Апеляційний суд Рівненської області

[ ] **Європейська практика правового захисту*****Відшкодування нематеріальної шкоди**

Відповідно до положень Глави 9 [Кримінального процесуального кодексу України](#) потерпілий та цивільний позивач в кримінальному провадженні мають право на відшкодування завданої кримінальним правопорушенням нематеріальної (моральної) шкоди. Даний цивільний позов розглядається судом за правилами КПК України. Однак, якщо процесуальні відносини, що виникли у зв'язку з цивільним позовом, КПК України не врегульовані, до них застосовуються норми [Цивільного процесуального кодексу України](#) за умови, що вони не суперечать засадам кримінального судочинства (ст. 128 КПК України). Дане питання на практиці також регулюється положеннями [Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про відшкодування моральної \(нематеріальної\) шкоди» № 3](#) від 31.03.1995 зі змінами та доповненнями. Зазвичай, розмір відшкодування нематеріальної шкоди встановлюється національними суддями доволі символічний: від 1000 до декількох десятків тисяч гривень.

Європейський суд з прав людини також може розглядати питання компенсації нематеріальної шкоди, однак вона повинна бути завдана державою конкретній особі шляхом порушення нею [Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод](#), що дає можливість потерпілій особі [звернутися до Суду](#). Тобто, повинен існувати причинний зв'язок між порушенням та моральними стражданнями заявника. У Суду є своя практика у вирішенні таких справ. Зокрема, Суд виносить рішення про відшкодування нематеріальної шкоди у відповідності до статті 41 Конвенції: «якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або

протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

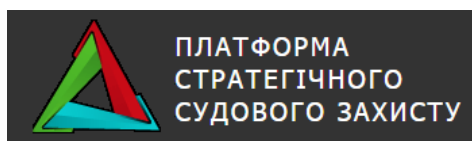
Однак слід пам'ятати, що Суд може визнати порушення положень Конвенції без призначення будь-якого відшкодування нематеріальної шкоди, вважаючи, що самого визнання порушення державою щодо заявника достатньо. Наприклад, в рішенні [Обершлік \(Oberschlick\) проти Австрії, № 11662/85, 23.05.1991](#), Суд визнав порушення статті 10 (свобода вираження поглядів) Конвенції, але відмовив у встановленні відшкодування нематеріальної шкоди, вказавши, що саме рішення в даній справі на користь заявника є достатньою сатисфакцією за вказані заявником моральні страждання. Варто відмітити, що Суд визнав у даному випадку обґрунтованими твердження заявника про моральну шкоду «з причини розгубленості, тривоги і невпевненості, викликаними у нього переслідуванням за дифамацію». Тобто, відмовивши у призначенні додаткової компенсації, Суд не відмовив заявнику у визнанні факту спричинення йому моральної шкоди.

Практика Суду різноманітна. І в більшості справ Суд встановлює відшкодування нематеріальної шкоди, але розміри її не можна спрогнозувати, оскільки все залежить від конкретних обставин

справи, що буде розглядатися. Наприклад, у справі [Карабет та інші проти України, №№ 38906/07; 52025/07, 17.01.2013](#) Судом було призначено нематеріальне відшкодування сімнадцяти заявникам із вісімнадцяти кожному у розмірі 25 000 євро, вказавши, що «заявники перенесли біль і страждання, які не можуть бути відшкодовані визнанням факту порушення». У цьому випадку Суд встановив, що вимоги заявників про призначення їм відшкодування нематеріальної шкоди в розмірі 50 000 євро є надмірними. Цікаво, що даний висновок також як і подібні висновки національних судів, зазвичай, Судом не мотивується. Так як і в рішенні [Нечипорук та Йонкало проти України, № 42310/04, 21.04.2011](#). Зокрема, у даній справі Суд визнав вимогу заявників про відшкодування їм нематеріальної шкоди в розмірі 80 000 надмірною і встановив відшкодування в розмірі 35 000 євро, і лише першому заявникові. А в справі [Анатолій Руденко проти України, № 50264/08, 17.04.2014 р.](#) Суд призначив 18 000 євро замість 40 000 євро, що вимагав заявник. Такі розміри відшкодування швидше є виключеннями ніж правилом, так як у більшості рішень Суду сума такого відшкодування становить від декількох сотень до декількох тисяч євро. Наприклад, у справі [Юрій Волков проти України, № 45872, 19.12.2013 р.](#) була встановлена Судом компенсація нематеріальної шкоди в розмірі 4 500 євро, попри те, що заявник просив 30 000 євро. Подібна ситуація була і в справі [Сергія Волосоюка проти України № 1291/03, 12.03.2009](#), коли Суд призначив компенсацію нематеріальної шкоди у розмірі 3 000 євро замість 300 000 євро, що просив заявник тощо.

NB! Нещодавно [Українською Гельсінською спілкою з прав людини](#) спільно з партнерами було перекладено [«Посібник зі статті 6: право на справедливий суд \(цивільна частина\)»](#). У даній роботі розкрито основні принципи справедливого судового розгляду в цивільному провадженні на основі практики Суду, надаючи відповіді на ряд складних питань, що постають перед адвокатами. А також Українською Гельсінською спілкою з прав людини було здійснено **переклад «Практичного керівництва з критеріїв прийнятності (2014 р.)»** та опубліковано за домовленістю з Радою Європи та Європейським судом з прав людини на сайті [Платформи стратегічного судового захисту](#). У даному керівництві розкрито основні критерії прийнятності, дотримання яких є одним зі шляхів до успіху у справі, оскільки більшість заяв відхиляється Судом у зв'язку з їх неприйнятністю. Наприклад, у 2013 році цей показник становив 92 %.

ПЛАТФОРМА
СТРАТЕГІЧНОГО
СУДОВОГО ЗАХИСТУ

керівництва з критеріїв прийнятності (2014 р.)» та опубліковано за домовленістю з Радою Європи та Європейським судом з прав людини на сайті [Платформи стратегічного судового захисту](#).

У даному керівництві розкрито основні критерії прийнятності, дотримання яких є одним зі шляхів до успіху у справі, оскільки більшість заяв відхиляється Судом у зв'язку з їх неприйнятністю. Наприклад, у 2013 році цей показник становив 92 %.

*Суброзділ підготовано у співпраці із Українською Гельсінською спілкою з прав людини

Дорогі жінки!

Від щирого серця вітаю вас з прекрасним Весняним святом – 8 березня!

Бажаю вам справжнього весняного піднесення та розквіту, сил і міцного здоров'я, неперевершеної краси та впевненості у собі.

Нехай кожен Ваш день буде сповнений добром і турботою оточуючих, злагодою в родині, натхненням та любов'ю.

З повагою

Андрій Вишневецький

08.03.2015

Дякуємо за увагу!

Відповідальні за випуск

Відділ статистичного аналізу та інформації
управління стратегічного аналізу і планування

Відділ розвитку людського потенціалу

Начальник управління
Сергій Троценко
ІР 3113
e-mail: admin@legalaid.gov.ua

Начальник відділу
Надія Кизицька
ІР 3121
e-mail: nadiia.kyzytska@legalaid.gov.ua

Заступник начальника відділу
Олександр Гриб
ІР 3110
e-mail: oleksandr.hryb@legalaid.gov.ua

Заступник начальника відділу
Юлія Лісова
ІР 3122
e-mail: yuliya.lisova@legalaid.gov.ua

